
Bhushundi Ramayanam Purvakhanda 041-050

భుశున్దిరామాయణమ్ పూర్వఖణ్డ ౦౪౧-౦౫౦

Document Information

Text title : Bhushundi Ramayanam Purvakhanda 041-050

File name : bhushuNDirAmAyaNam_pUrva_041-050.itx

Category : raama, bhushuNDirAmAyaNam

Location : doc_raama

Transliterated by : Vishal Pandey

Proofread by : Vishal Pandey

Description/comments : bhushuNDirAmAyaNam | pUrvakhaNDa | adhyAya 041-050||

Latest update : September 30, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 30, 2024

sanskritdocuments.org

భుశుణ్డిరామాయణమ్ పూర్వఖణ్డ ౦౪౧-౦౫౦

౦౪౧. రామప్రవాసో నామ ఏకచత్వారింశోఽధ్యాయః ।

తతో రామేతి విశ్లేషకాతరం సుఖితాభిధమ్ ।

గవేన్ద్రం చైవ మాఙ్గల్యా పుత్రవిశ్లేషకాతరామ్ ॥ ౧॥

గోపాన్ సుదర్శనానన్దసునన్దాదీన్ మహాత్మనః ।

గోపీశ్చ శృణ్వతీః సర్వాః సద్య ఏవేదమూచివాన్ ॥ ౨॥

అయి తాత గవేన్ద్ర త్వం మాతర్మాఙ్గల్యకే శృణు ।

సుదర్శనాద్యాశ్చ గోపాః శృణుతేదం వచో మమ ॥ ౩॥

కచ్చిత్క్షణం న సోధ్యో భవతాం విరహో మయా ।

మద్వియోగప్రభూతార్తిః యుష్మాకం కిన్తు బాధతే ॥ ౪॥

భవద్వియోగజైవార్తిమర్మ తావత్తతోఽధికా ।

తథాపి న క్వచిత్తాత సజ్జాతా సజ్జానిష్యతే ॥ ౫॥

నాహం వసామి వైకుణ్ఠే న వై గోలోకసంజ్ఞకే ।

మథురాయాం ద్వారకాయాం శ్వేతద్వీపాలయే న వా ॥ ౬॥

అహం వసామి సతతం సుఖితస్యైవ మన్దిరే ।

మాఙ్గల్యకాకరాసీతం మృదు హైయన్గపీనకమ్ ॥ ౭॥

అశానో భ్రాతృభిః సార్థం నాన్యథా తృప్తిరస్తి మే ।

ఏవం విజ్ఞాయ వై నిత్యం మమ చారిత్ర్యమద్భుతమ్ ॥ ౮॥

యువాభ్యాం శోచితవ్యం న కదాచిత్క్వచిదప్యత ।

న చైవ మన్మనః క్వాపి ప్రమోదవిపినం వినా ॥ ౯॥

రమతే బహుధా క్షుప్తత్రైలోక్యశ్రీభరేష్యపి ।

రాసాఖ్యలీలయా మహ్యమన్యా లీలా న రోచతే ॥ ౧౦॥

గోపాలబాలకేభ్యోఽన్యో న మే ప్రణయభాజనమ్ ।

ఇయం హి నే నిత్యలీలా భవతాం సదనేషు యా ॥ ౧౧॥

అన్యవతారసమయే భవన్మైమిత్తికీ హి సా ।
 నిత్యం వసామి యుష్మాకం సదనే సరయూతథే ।
 రాసాఖ్యలీలాభిర్నిత్యం విహరామి సఖీగజైః ॥ ౧౨॥
 కదాచిన్మత్స్యరూపేణ లోకే ప్రాదుర్భవామ్యహమ్ ।
 వేదోద్ధరార్థముదధౌ కుర్వజ్ఞురితమద్భుతమ్ ॥ ౧౩॥
 కదాచిత్కూర్మరూపేణ ప్రాదుర్భూయ కరోమ్యహమ్ ।
 దేవాసురేషు శ్రాన్తేషు మన్దరాచలధారణమ్ ॥ ౧౪॥
 కదాచిద్దైత్యరాజే తు ధరణీనాశనోద్యతే ।
 దివ్యవారాహరూపేణ తదా ప్రాదుర్భవాభ్యహమ్ ॥ ౧౫॥
 కదాచిద్భక్తరాజస్య ప్రహ్లాదస్య సుఖాకృతే ।
 నారసింహస్వరూపేణ దైత్యరాజం నిహన్మ్యహమ్ ॥ ౧౬॥
 కదాచిత్సర్వదేవానాం స్థానేషు స్థాపనాకృతా ।
 దివ్యవామనరూపేణ దైత్యేన్ద్రం ఫలయామ్యహమ్ ॥ ౧౭॥
 కదాచిత్ పరశుం ధృత్వా ధర్మస్య ప్రతిపాలకః ।
 దుష్టక్షత్రవినాశాయ భువి ప్రాదుర్భవామ్యహమ్ ॥ ౧౮॥
 కదాచిద్రాఘవే వంశే ప్రాదుర్భూయ స్వవిక్రమైః ।
 ధర్మం సంస్థాప్య ధరణీభారం బహు హరామ్యహమ్ ॥ ౧౯॥
 కదాచిన్మమాంశకలయా కృష్ణో వై సమృధిష్యతి ।
 ద్వాపరాన్తే యదుకులే దేవక్యాం వసుదేవతః ॥ ౨౦॥
 కదాచిన్మృత్యుదుఃఖేన యజ్ఞజన్తూన్ విశోచతః ।
 అనుగ్రహామి సజ్జాతో బుద్ధ రూపేణ భూతలే ॥ ౨౧॥
 కదాచిన్మైఘవృద్ధేషు ధర్మవిప్లవకారిషు ।
 నీలం హయం సమారుహ్య కల్కిః ప్రాదుర్భవామ్యహమ్ ॥ ౨౨॥
 అవ్యైరపి స్వరూపైశ్చ తత్ర తత్ర స్ఫుటీభవన్ ।
 అధర్మం నాశయిత్వాహం స్వధర్మం స్థాపయామ్యహమ్ ॥ ౨౩॥
 ఏవం యదా యదా ధర్మః క్షీయతే సర్వభూతజః ।
 స్వాత్మానం కల్పయిత్వా తు తదా ప్రాదుర్భవామ్యహమ్ ॥ ౨౪॥

నిత్యం వసామి భవతాం సదనే దివ్యగోకులే ।
 మాణిక్యరత్నసన్నద్ధముక్తామణివిభూషితః ।
 మాఙ్గల్యాయాః కరానీతం నవనీతమశన్నథ ॥ ౨౫॥
 మద్వియోగజదుఃఖం తు భవతాం నైవ బాధతే ।
 యది బాధేత సైషా తు మన్మాయైవ రసాత్మికా ॥ ౨౬॥
 సంయోగో విప్రయోగశ్చ రసస్తు ద్వివిధః స్మృతః ।
 ఆద్యోఽనుభూత ఏవాన్తో ద్వితీయస్తు భవిష్యతి ॥ ౨౭॥
 పిత్రోః సన్తోషణం కృత్వా కృత్వోద్వాహం చ తత్సుఖమ్ ।
 రాజ్యకార్యం విధాయాథ పునరేష్యామి వో గృహే ॥ ౨౮॥
 న కార్యో భవతా శోకస్తాత మద్విరహోద్భవః ।
 ఏష తు స్వప్నవదృభత్వా క్షణాద్యాస్యతి దుఃఖదః ॥ ౨౯॥
 అహం నిజప్రియాన్ గోపాన్ నీత్వా యాస్యామి తాం పురీమ్ ।
 ఏతైర్విదాక్షణం స్థాతుం హేతాత క్వాపి నోత్సహే ॥ ౩౦॥
 త్వం చ తావద్ గవాం తాత పాలనం కారయ ప్రభో ।
 అస్మిన్ ప్రమోదవిపినే నవ్యనవ్రైస్తృణాఙ్కరైః ॥ ౩౧॥
 మాఙ్గల్యకే మాతరిహ మా శుచో మద్వియోగతః ।
 న త్వాం వినా క్షణమపి స్థాతుం భో సుఖసంయుతః ॥ ౩౨॥
 గోపా యూయం సఖాయో మే ఆయాన్తు మమ సార్థగాః ।
 ప్రమోదవనవిశ్లేషో గతో వో ముఖదర్శనాత్ ॥ ౩౩॥
 భవద్భిః సహితః సర్వం రాజ్యకార్యం విధాయ చ ।
 హత్వా చాసురసన్తోహనేష్యామి పునరత్ర వై ॥ ౩౪॥
 అన్యే చ మత్ప్రేమపరాః సకలవ్రజవాసినః ।
 న శోకేనాభితప్యధ్వం మద్వియోగైకజన్మనా ॥ ౩౫॥
 ఏష వః స్వప్నవదృభత్వా క్షణాద్యాస్యతి నిశ్చయః ।
 ఇతి తేషాం సమస్తానాం ప్రమోదవనవాసినామ్ ॥ ౩౬॥
 వ్రజౌకసాం సదారాణాం కృత్వా సాన్త్వనమచ్యుతః ।
 యియాసుః పితురాగారం తాం రాత్రిం తత్ర చావసత్ ॥ ౩౭॥
 తమీయుః సకలా గోప్యః ప్రియవిశ్లేషకాతరాః ।

రుదన్యో భూరిశోకేన ప్రవాసభయవిహ్వలాః ॥ ౩౮ ॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్డసంవాదే రామప్రవాసో నామ ఏకచత్వారింశోఽధ్యాయః
॥ ౪౧ ॥

౩౮/౧౮౭౨

౦౪౨. రామయాత్రానామ ద్వీచత్వారింశోఽధ్యాయః ।

గోప్య ఊచుః ।

పిత్రాహూతః స్వనగరం రాజ్యకార్యావగుప్తయే ।

ప్రభాత ఏవ వైః సాకం యాస్యసీత్యనుశుశ్రుమ ॥ ౧ ॥

నైవం త్వం కర్తుమర్హోఽసి హత్వా నో హరిణీరివ ।

నిజదృష్టిశరావిధాః ప్రేమస్వరవిమోహితాః ॥ ౨ ॥

త్వం తు విస్మృతవాన్ ప్రాయః ప్రమోదవనఖేలనమ్ ।

విస్మృత్యం న చాస్మాభిస్తత్సుఖం క్షణమప్యహో ॥ ౩ ॥

తా యామిన్యస్తద్రహస్యం కేలయస్తాశ్చ వేలయః ।

తే తే రాసవిలాసాద్యాః స్మర్యమాణా హరన్తి నః ॥ ౪ ॥

ప్రమోదవనపర్యంతం భూరికుఞ్చనికుఞ్చభూః ।

ప్రమోదే స్థాపయత్యంతః స్మరన్తీనాం పునః పునః ॥ ౫ ॥

కదాచిద్భవతా సాకం రామసమ్పూర్ణచన్ద్రమాః ।

ఖేలన్తీనాం వనేఽస్మాకం సన్ధ్యాభూత్కృష్టపక్షగా ॥ ౬ ॥

తతః ప్రవవృతే ధ్వాన్తం గాఢం నవఘనోపమమ్ ।

యస్మిన్ప్రత్యేకమాదాయ భుక్తవాన్ నో రఘూద్వహ ॥ ౭ ॥

కదాచిత్పుష్పావచయే యాతాః ప్రముదకాననే ।

సన్ధ్యాయామభవద్ధోషో ఘనసజ్జటజోఽమృరే ॥ ౮ ॥

తదా ప్రవవృతే దివ్యా కామకేలిర్మనోహరా ।

యాం విలోక్య ముదం భవ్యాం ప్రాపుర్గిర్విశిఖా అపి ॥ ౯ ॥

కదాచిత్సరయువారిగమ్భిరావర్తదుర్ధరమ్ ।

వయం చ దధి విక్రేతుం యాతుకామాః పురం ప్రతి ॥ ౧౦ ॥

తదా త్వం కామసౌన్దర్యగమ్భిరేఽస్మిన్నదీజలే ।

సౌవర్ణీం నావమారోప్య క్రమాత్తరితవానసి || ౧౧||

కదాచిద్ ఘట్టరజ్జాయై నియుక్తే గోపభూభృతా |
గచ్ఛతీర్దధివిక్రేతుం మధ్యే మార్గం నిరుద్ధవాన్ || ౧౨||

కదాచిద్రథమారోప్య సౌవర్ణమణికిజ్జిణీమ్ |
వనాద్వనాన్తరం నీత్వా శోభాం దర్శితవానసి || ౧౩||

కదాచిన్మాధవే మాసి కుసుమాకరశోభిని |
దివానిశమవిజ్ఞాయ నిత్యం విహృతవానసి || ౧౪||

కదాచిన్నిష్ఠురే గ్రీష్మమాసే దివ్యే తు పాథసి |
జలకేళిః సహస్మాభిః కృతవానసి సున్దర || ౧౫||

కదాచిద్ భూరివర్షాయాం రత్నాద్రేరధికన్దరమ్ |
వార్భృతో జవనీకృత్య రతవాన్ శ్రీగజైః సహ || ౧౬||

కదాచిద్ధేమనే కాలే కుజ్జాభ్యన్తరవేశ్మను |
హసన్తీసామ్యమానేతుం తూలైః సేవితవానసి || ౧౭||

కదాచిచ్చైశిరే కాలే లతికా ఇవ పుష్పిణీః |
మరుత్వానివ ధీరన్త్యం ప్రియ కమ్పితవాశ్చ నః || ౧౮||

ఇత్థం తత్తత్కాలదేశే తత్తత్తారూణ్యవేశితా |
తత్తద్వల్లి వీధీ పథః పీత్వా ప్రేమామృతం రసమ్ || ౧౯||

తత్తత్ కామక్రీడా యస్య సశ్చైతస్వర్నివిడాకారః |
శ్రీరామేన్దోర్జితవానసి కన్దర్పాణాం కిమపి పరార్థమ్ || ౨౦||

ఏవం త్వం రమయాస్మాన్ స్వానన్దరససాగరే |
ప్రత్యేకం బహులీకృత్య రామేన్దో రతవానసి || ౨౧||

అధునా తాని తానీహ సుఖాని విముఖే త్వయి |
పర్ణవత్కణ్ఠకానీవ భేత్స్యన్తి హృదయాని నః || ౨౨||

మైవం కార్షీః కదాపి త్వం వనితావధపాతకమ్ |
విక్రమీ పున్స్యభావత్వాదయి త్వం నిష్ఠురోఽప్యసి || ౨౩||

ప్రమోదవనచన్ద్రస్య తవ ప్రియ చకోరికాః |
న భేదయ మనాజ్ మానిన్ మనోజ్ఞాచరితో భవ || ౨౪||

విస్మృత్య నిఖిలాం చేష్టాం మహామాధుర్యవార్నిధిమ్ ।
శుష్కకాష్టస్వభావం చ కథముత్సౌధవానసి ॥ ౨౫॥

కోఽయం క్రమో రసికపుజ్గవ సార్వభౌమ
యద్భూరిశః సుఖసుధోదధినిర్వృతానామ్ ।
ఆర్తిప్రవేకమనుభావయసి స్వభావాత్
స్వానందసారసముదాయమయోఽపి సన్ నః ॥ ౨౬॥

ఈశోఽపి సర్వభువనస్య నిజే వశోఽసి
ప్రేమైకవశ్యహృదయోఽసి సుసాధనోఽసి ।
నిర్వాణ్శునోఽసి స కథం రఘునందన త్వం
కర్మాతిఘోరమిహ కర్తుమథోద్యతోఽసి ॥ ౨౭॥

మైవం కార్షీః ప్రభో తస్మాత్ ప్రమోదవనదుఃసహమ్ ।
విరహం కర్తుమర్హోఽసి రసికేష్టమహామణే ॥ ౨౮॥

అథ చేత్త్వమిమం నాథ సజ్కుల్పం కృతవానసి ।
తదా నః ప్రాణనిర్వృత్త్యాద్యుపాయం శిక్షయాధిహన్ ॥ ౨౯॥

అనుమక్షే త్వయి స్వామిన్ కిం కార్యం సేవకైః జనైః ।
స్వర్భంగం వాపి సంన్యాసమరణ్యం వా విరక్తితః ॥ ౩౦॥

యైః కాలదిజ్ఞిమిషభిత్తిపదాన్తరేఽపి
సోఢః కదాచిదపి వైవ భవద్వియోగః ।
తే జీవనం సమధిగమ్య కథం సహంతాం
శ్రీమన్ మహావిరహదావజపాపకీర్తిమ్ ॥ ౩౧॥

తస్మాత్త్వయి దృశోర్ద్వన్ద్వాద్ దూరం యాతే ప్రియోత్తమ ।
కిం కార్యం భక్తవర్గేణ తదస్మాత్స్వనుశిక్షయ ॥ ౩౨॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్డసంవాదే రామయాత్రానామ ద్విచత్వారింశోధ్యాయః
॥ ౪౨॥

౩౨/౧౯౦౪

౦౪౩. రామయాత్రాయాం పురప్రవేశోనామ రామగీతాయాం
త్రిచత్వారింశోఽధ్యాయః ।

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి తాసాం వచః శ్రుత్వా రామః కారుణీకోత్తమః ।
 దదౌ ప్రతివచస్తాసాం స్మిత్యా సమ్మోహయన్నివ ॥ ౧॥
 శ్రీరామ ఉవాచ ।
 అహో ప్రియా మత్స్వరూపా మత్కేతి సుఖసంశ్రయాః ।
 నైవం విలపితుం యోగ్యా భవన్త్యో నిత్యసజ్జతాః ॥ ౨॥
 వ్యాపివైకుణ్ఠలోకేఽస్మిన్ ప్రమోదవిపినాభిధే ।
 మదీయే చిన్మయే దివ్యే భవన్త్యో హ్యపి దేవతాః ॥ ౩॥
 శ్రీమతీ జానకీ సీతా మదీయా పరమప్రియా ।
 తదంతాః సకలా యూయం నిత్యం సన్నిహితా మయి ॥ ౪॥
 చన్ద్రస్య చన్ద్రికా యద్వత్తపనస్య ప్రభౌ యథా ।
 పృథివ్యా ఇవ సమృద్ధో ఘటస్యేవ ఘటత్వకమ్ ॥ ౫॥
 అసాధారణమేవైషా మదీయం లక్షణం ప్రియా ।
 తదంశత్వాద్భవత్యోఽపి మదీయం లక్షణం పరమ్ ॥ ౬॥
 విశ్లేషో న కదాప్యస్తి భవతీభిః సమం మమ ।
 నాభూన్న భవితా వాపి చిన్మయేఽస్మిన్ మహాపురే ॥ ౭॥
 యథాహం సచ్చిదానన్దరూపః శ్రీవిగ్రహం దధత్ ।
 తథైవ మత్ప్రియా యూయం సచ్చిదానన్దవిగ్రహాః ॥ ౮॥
 లీలేక్షయా యథైవాహం నిర్గుణోఽపి గుణాత్మకః ।
 తథా ప్రియా భవన్త్యోపి నానుశోచితుమర్హథ ॥ ౯॥
 లీలా గుణమయీ హ్యేషా మదీయా నిర్గుణాపి చ ।
 నైతే గుణాః ప్రాకృతత్వం కదాచిత్ కలయన్తి చ ॥ ౧౦॥
 ప్రమోదవనకుజ్ఞాశ్చ ప్రమోదవనమేదినీ ।
 ప్రమోదవనగావశ్చ ప్రమోదవనభూరియమ్ ॥ ౧౧॥
 మాన్గల్యా చ గవేన్ద్రశ్చ గోపా గోప్యః ఖగా మృగాః ।
 సర్పం బ్రహ్మమయం నిత్యం సచ్చిదానన్దవిగ్రహమ్ ॥ ౧౨॥
 అపి స్మరథ యద్దృష్టం దివ్యే ప్రాసాదవేశ్మని ।
 ద్వారకాం మథురాం చైవ శ్రీమద్వృన్దావనం తథా ॥ ౧౩॥
 ప్రమోదవిపినస్థేఽస్మిన్ ప్రమోదవనముత్తమమ్ ।

తత్ర మాం నిత్యలీలాస్థం స్వాత్మని చైవ సువ్రతాః ॥ ౧౪॥
 రుక్మిణీం జానకీం చైవ సహజాం ప్రియమీశ్వరీమ్ ।
 అపరా సే ప్రియా భక్తా భక్తిరూపా తథాపరా ॥ ౧౫॥
 మత్తోఽపి మమ భక్తానాం మమ భక్తిర్విశిష్యతే ।
 యథాహం వశ్యతాం యామి సా మత్తోఽప్యధికైవ హి ॥ ౧౬॥
 ప్రేమనేత్రా భావముఖీ రసగాత్రీ రతిస్తనీ ।
 రాగాధారా మహాభావహృదయా మే ప్రియా పరా ॥ ౧౭॥
 సైషా మద్వామతనుగా సుందరీ మధురస్మితా ।
 సీతేతిసాధికేత్యాఖ్యా సహజేతి చ కీర్తితా ॥ ౧౮॥
 మోదినీతి సదాఖ్యాతా మన్మనోమోదదాయినీ ।
 శయ్యాసనాటనస్థానే యాం భవన్త్యోఽభ్యసూయథ ॥ ౧౯॥
 ఇయం హి సర్వలీలానామేకైవాస్తి ప్రవర్తికా ।
 నానయా రహితః క్వాపి భవిష్యామి మృగేక్షణాః ॥ ౨౦॥
 యూయం తదంశభూతత్వాన్నిత్యం సన్నిహితా మయి ।
 మధాత్రకిరణాకారాః కిమర్థమనుశోచథ ॥ ౨౧॥
 గోప్య ఊచుః ।
 ఏవం చేత్తర్హి శ్రీరామ ప్రవాదః కోఽయముత్థితః ।
 అయోధ్యాం యాస్యతి శ్రీమాన్ పిత్రోరాజ్ఞావశంవదః ॥ ౨౨॥
 తచ్చుత్వా సహజో లోకే మహాన్ ఖేదోఽభ్యజాయత ।
 అకాణ్డతాణ్డవప్రాయం కిమిదం రఘుపుంగవ ॥ ౨౩॥
 లోకః కిం వితథం వ్రతే త్వం వా కిం వశ్చయస్యత ।
 నిర్దేతుకో న చైవాయముదితః సుమహాన్ జ్వరః ॥ ౨౪॥
 ఏవం నః సంశయం ఛిన్ధి సత్యం బ్రూహి చ రాఘవ ।
 నాన్మృతం హి వదేల్లోకో భవతీత్యాస్తికం వచః ॥ ౨౫॥
 శ్రీభగవానువాచ ।
 న లోకో వితథం బ్రూతే మల్లీలాదర్శకో హ్యసౌ ।
 కిన్త్వస్మిన్ విషయే యూయం నానుశోచితుమర్హథ ॥ ౨౬॥
 పురా ఖలు భవే యూయం దేవం పశుపతిం ప్రభుమ్ ।

కోపయిత్వా లబ్ధశాపాః కిఞ్చిద్ దుఃఖమవాప్స్యథ || ౨౭||

దదౌ స భగవాన్ శాపం యుష్మభ్యం మద్వియోజనమ్ |

తేనేదం రూపమన్తర్థాః కిఞ్చిత్కాలం భవిష్యతి || ౨౮||

తత్తద్దేహంశరూపేణ తదా యూయం భవిష్యథ |

అన్తరంగతయా సర్వాం లీలామనుభవిష్యథ || ౨౯||

లోకే వియోగ ఇత్యాఖ్యా తస్యైవ చ భవిష్యతి |

భవిష్యతి తు యోఽన్తర్థిః సాక్షాద్ధర్మీతు కిఞ్చన || ౩౦||

తత్రాప్యనవధిం తావదానన్దం సమవాప్స్యథ |

మద్భూయత్వాన్మదంశానాం వైవం యూయం భిదాయుజః || ౩౧||

గోప్య ఊచుః |

కదా స భగవాన్ రుద్రః శశాపాస్మాన్ భవత్ప్రియాః |

కింవా తత్కారణం రామ కుత్ర దేశేఽథవా ప్రభో || ౩౨||

శ్రీభగవానువాచ |

ఏకదా వైవ విషయే శ్రీప్రమోదవనాన్తరే |

భవన్త్యః సహజాయుక్తాశ్చక్రః క్రీడాం మయా సహ || ౩౩||

తతశ్చ సురతత్రైన్తా ఉపేక్ష్య భవతీరహమ్ |

మధ్యే నికుఞ్జభవనం రతవాన్ రమయా సహ || ౩౪||

యూయం నికుఞ్జభవనస్యాఙ్గణే బద్ధమణ్డలాః |

మద్గుణానేవ గాయన్త్యస్తంభః సుస్థిరమానసాః || ౩౫||

తత్రాజగామ భగవాన్ రుద్రః పశుపతిః ప్రభుః |

కృత్వా వన్దనమేతాభ్యః క్వ రామ ఇతి సోఽబ్రవీత్ || ౩౬||

నోచస్తాః సమ్ప్రగాయన్త్యో రామచారిత్రమద్భుతమ్ |

పులతైః సముపేతాఙ్గః కలితాశ్రువిలోచనాః || ౩౭||

రుద్రః ప్రతివచోఽశ్రుత్వా కృతావఙ్గా ఉవాచ తాః |

భవతో రామవిశ్లేషం లభన్తామచిరాత్త్రియః || ౩౮||

ఇత్యుక్తాః ప్రయయౌ రామకుఞ్జాభిముఖమీశ్వరః |

దృష్ట్వా తు సముపాయాన్త ముదతిష్ఠమహం ప్రియాః || ౩౯||

ఈషద్వివసనీభూతవపుషా రమయా సహ |

ఆదిద్రియే తమీశానం సమస్తైరుపచారకైః ॥ ౪౦॥

అపృచ్ఛం బైవ కైలాశాద్ భవ్యాగమనకారణమ్ ।
రుద్ర ఉవాచ ।

తవ లీలాదర్శనార్థం కైలాశాదహమాగమమ్ ॥ ౪౧॥

అహో రసమయీ లీలా శ్రేయోగుణమయీ తవ ।
సచ్చిదానందైకమపి న వాఙ్మనసగోచరా ॥ ౪౨॥

ముక్తా అభిభజన్తే యాం దివ్యమాస్థాయ విగ్రహమ్ ।
నిర్గుణాపి భవాత్తిత్తైర్గుణైః సత్త్వాదిభిర్భుతా ॥ ౪౩॥

తద్దర్శనార్థం సజ్జుభ్య తపో విస్మృతవానహమ్ ।
దివ్యవేణురవం శ్రుత్వా స్థానం త్త్యక్త్వేహ సజ్గతః ॥ ౪౪॥

వాఙ్మయి త్వన్ముఖామ్భోజదర్శనామృతపానకమ్ ।
అహో ధన్యే దృశౌ మత్కే యాభ్యాం దృష్టోఽసి రాఘవ ॥ ౪౫॥

లీలాపరికరోపేతః స్నిగ్ధశ్యామలవిగ్రహః ।
సహజాశక్తిసహితః సహజానందనన్దితః ॥ ౪౬॥

నమస్తేస్తు నమస్తేస్తు నమస్తేస్తు రఘూద్వహ ।
నమస్తే నిత్యలీలాయై నమస్తే కేలిసమ్పదే ॥ ౪౭॥

నమః ప్రమోదకుఞ్జాయ నమోఽస్యై రత్నభూమయే ।
నమః సాకేతదుర్గాయ నమః సరయురోధనే ॥ ౪౮॥

నమస్తే గోపిగోపేభ్యో ధేనుకాయ నమోనమః ।
గవేన్ద్రాయ నమో నిత్యం సుఖితాయ నమోనమః ॥ ౪౯॥

నమో గవేన్ద్రసున్దర్యై మాఙ్గల్యాయై నమోనమః ।
నమో గవేన్ద్రఘోషాయ సర్వసమ్పదపీయుషే ॥ ౫౦॥

నమః ప్రముదవనస్థాయ రామాయ పరమాత్మనే ।
సదానన్దాయ రామాయ సదా సీతారమాజషే ॥ ౫౧॥

పీతామ్బరాయ నవనీరదనీలభాయ
వంశివిశాలరసినే మధురాధరాయ ।
గోగోపగోపరమణీకమనీభాసే
భాషాన్వితాయ చ నమోఽస్తు రఘూత్తమాయ ॥ ౫౨॥

రామ త్వదీయముఖపజ్కజమక్షిభృజైః
 పీత్వా త్వదన్యవిషయగ్రహసన్నివృత్తైః ।
 సంసక్తుతార్థమివ సమ్ప్రతి మన్యమానో
 భ్రామ్యామి భూతలమశేషపదార్థసిద్ధః ॥ ౫౩॥
 సరయూసరసం శశ్వచ్ఛులుకీకృత్య నిర్వృతః ।
 కదా రాసవిలాసాది పశ్యేయం స్వాధికారతః ॥ ౫౪॥
 నిత్యలీలాపరికరే కదా మే గణనా భవేత్ ।
 కదా వీక్షేయ రామేన్ద్రో భవద్వదనచన్ద్రికామ్ ॥ ౫౫॥
 సాక్షాత్కృతిస్తే లీలాయా ఏష మేఽనుగ్రహః ప్రభో ।
 శ్మశానచారిణోఽత్యర్థమభద్ర పథసేవినః ॥ ౫౬॥
 అహో మే రామచన్ద్రస్య దర్శనార్థమిహాగమః ।
 తేన పృష్టా ఇమా దేవ్యో న మే ప్రతివచో దదుః ॥ ౫౭॥
 తమోరూపప్రకాశార్థమిహ క్రోధాన్ధతా మమ ।
 నోచేదిహ గుణాతీతే స్థానే క్రోధః కథం భవేత్ ॥ ౫౮॥
 అఘం మమైతత్ క్షన్తవ్యమపరాధసమీశ్వర ।
 యత్త్వత్పరికరస్యాపి శాపో దత్తో మయా ప్రభో ॥ ౫౯॥
 తదాహముక్తవాన్ రుద్రం భగవన్నేవమేవ తత్ ।
 తథాపి మే చికిర్షాయాః సాధనాయైవ కల్పతామ్ ॥ ౬౦॥
 గవేన్ద్రస్య మహాధామ్ని నిత్యం నివసతో మమ ।
 అవతారార్థసంసిద్ధ్యై శాపోఽయం తే భవిష్యతి ॥ ౬౧॥
 కౌశల్యాయాస్తదా మాతుః పితృర్దశరథస్య చ ।
 సన్తోషణం తథా జ్ఞాతిస్వజనానాం సుఖోద్భవః ॥ ౬౨॥
 వధశ్చ రావణాదీనాం సముద్ధారస్తథా శివ ।
 పశుపత్యక్షన్త్యజాదీనాం కష్టలాక్రాన్తచేతసామ్ ॥ ౬౩॥
 అవతారకృత్యమేతావత్కరిష్యామి మహేశ్వర ।
 తదర్థం తవ శాపోఽయముద్భూతోఽస్త్యత్ర మా శుచః ॥ ౬౪॥
 మచ్చిక్కిర్షానుకూలత్వాన్న తే శాపో రుషావహః ।

స్వైరం విహర సంసిద్ధో మద్భక్తాన్ మృడయన్ ప్రభో ॥ ౬౫॥

ఏవముక్తో మయా శమ్భురభివన్ద్య పునః పునః ।

నిర్జగమ నిజం స్థానం కైలాసాఖ్యం మనోహరమ్ ॥ ౬౬॥

యుష్మాకమేవం సజ్ఞాతో రుద్రశాపోఽతిదుర్ధరః ।

యూయం తస్య ప్రభావేణ మద్వియోగమవాప్స్యథ ॥ ౬౭॥

పరస్త్యత్రాపి విశ్లేషే సన్నిలీయ మదం శృణు (౧) ॥ ౬౮॥

మత్సాయుజ్యం పరిప్రాప్య మత్తాదాత్మ్యమవాప్స్యథ ।

మదానన్దోదధౌ మగ్నాః క్షణవద్యాపయిష్యథ ॥ ౬౯॥

మద్వియోగం సుదుర్ధర్షం నైవ జ్ఞాన్యథ మత్ప్రియాః ।

తావత్కృత్వావతారార్థమాగమిష్యామి వః పునః ॥ ౭౦॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్ణసంవాదే రామయాత్రాయాం పురప్రవేశోనామ

రామగీతాయాం త్రివత్సారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౩॥

౭౦/౧౯౭౪

౦౪౪. రామగీతాయాం చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః ।

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవం ప్రబోధితా గోప్యో రుద్రశాపస్య కారణమ్ ।

విశ్వస్య దుఃఖభూయిష్టాః సమవోచన్ రఘూద్వహమ్ ॥ ౧॥

గోప్య ఊచుః ।

స్వామిన్ భావిపదార్థానాం ప్రతీకారో న విద్యతే ।

తథాపి త్వాం ప్రపన్నానాం నార్తిః స్వాత్ కర్హిచిత్ ప్రభో ॥ ౨॥

అయమేవ ప్రతీకారో భవదుఃఖనివర్హణే ।

యత్త్వచ్చరణపాథోజతరణిద్వన్ద్య సేవనమ్ ॥ ౩॥

నివృత్తాఖిలతర్హస్తే హంసాః పరమభావుకాః ।

పారఙ్గతా భవామ్భోధేః స్థితాస్త్యత్సముపాశ్రయాత్ ॥ ౪॥

కథం భక్తాః ప్రపద్యంతే కేన భావేన రాఘవ ।

తదస్మానుపదేశేన బోధయస్వ కృపావశాత్ ॥ ౫॥

త్వద్వియోగభవా ప్రాయః పరమార్తిర్భవిష్యతి ।

కథం ను తాం తరిష్యామో నిత్యం త్వత్సంక్లయః ॥ ౬ ॥

కథం త్వద్విరహా కాలే వ్యూహో లీనో భవిష్యతి ।
ప్రజన్తీణాం సమూహోఽసౌ భవల్లైకసంక్లయః ॥ ౭ ॥

రామ ఉవాచ ।

యథా భక్తాః ప్రపద్యంతే యేన భావేన వా ప్రియాః ।
తద్వ్యః సముపదేశేన బోధయామి విశేషతః ॥ ౮ ॥

ఏకాంతే విమలే క్షేత్రే యోగక్షేమం విధాయ చ ।
మన్నిష్ఠాం భావనాం కుర్యాద్ యథా శీఘ్రం భవం తరేత్ ॥ ౯ ॥

వైదికైస్తాన్త్రైకైః కర్మవ్యూహైః సువిమలే హృది ।
ప్రవృత్తౌ భావనాం యాతాం తాం కుర్యాన్మదుపాశ్రయామ్ ॥ ౧౦ ॥

హృత్పుణ్డరీకమధ్యే తు సాకేతం భావయేన్మృహః ।
తత్ర మాం భావయేత్ పూర్ణం లీలాభిః పురుషం పరమ్ ॥ ౧౧ ॥

యద్ధి కింశ్చిద్వస్తుజాతం భావయేత్తన్మదాత్మకమ్ ।
మత్తః పరం వైవ కింశ్చిన్మయాదం సర్వమేవ తు ॥ ౧౨ ॥

భూర్జలం పావకో వాయుః ఖం మనోమణ్డలం దిశః ।
ప్రకృతిః పురుషో బ్రహ్మ జ్ఞేయం సర్వం మదాత్మకమ్ ॥ ౧౩ ॥

మత్తః ప్రవర్తతే సర్వం ప్రపశ్యోఽయం మదాత్మకః ।
మత్కార్యః సంతతో నిత్యం మయ్యేవ వ్యపదిశ్యతే ॥ ౧౪ ॥

మయ్యాత్మరతిమాయాతే లీయంతే భశితా యథా ।
స్వరూపానవ బోధశ్చ మనో దేహేన్ద్రియాదిషు ॥ ౧౫ ॥

స్వతాదాత్మ్యా వభాసశ్చ సా విద్యా పరికీర్తితా ।
వ్యోమవదవ్యాపకం బ్రహ్మ కింశ్చిన్మాయాంశచేష్టితమ్ ॥ ౧౬ ॥

సర్వతః పాణిపాదం చ సర్వతోదృక్కిరోముఖమ్ ।
సర్వతో నాసికాశ్రోత్రే సర్వమావిశ్య తిష్ఠతి ॥ ౧౭ ॥

అనంతా మూర్తయస్తస్య భిన్నాభిన్నస్వరూపిణః ।
ఏకోఽహం బహు భవేయేతీచ్ఛా తస్యాభవత్ కదా ॥ ౧౮ ॥

తతోఽవర్తత తోకోఽసౌ జడజీవాన్తరాత్మభిః ।
సన్మాత్రం భాతి సర్వత్ర న భాతి చ చిదన్తరా ॥ ౧౯ ॥

సన్మాత్రం జడఃవర్గోఽయం చిన్మాత్రో జీవ ఈరితః ।
 సచ్చిదానందరూపో వాప్యన్తరాత్మా మహేశ్వరః ॥ ౨౦॥
 జడః స్ఫురతి జాగ్రత్సు స్వప్నే భాతి చిదన్తరా ।
 సుషుప్తౌ సచ్చిదానన్దో హ్యన్తరాత్మా ప్రకాశతే ॥ ౨౧॥
 యల్లినా అవతిష్ఠన్తే స్వరూపానన్దభోగినః ।
 ఆనన్దమయ ఆనన్దభుగీత్యుపనిషత్సు సః ॥ ౨౨॥
 తురీయస్త్వహమేతేభ్యః సమః సర్వత్ర సర్వగః ।
 విద్యయా తు యదా విద్యా నశ్యతి ధ్వాన్తవద్రుచా ॥ ౨౩॥
 తదా స పరమానన్దః ప్రకాశాత్మా ప్రకాశతే ।
 సర్వాధ్యాసనివృత్తౌ తు శుద్ధా దేహేన్ద్రియాదయః ॥ ౨౪॥
 మల్లోకానన్దభోగార్హా జాయన్తే తే మదాత్మకాః ।
 నిత్యలీలాం తదా పశ్యేన్మదభక్తో మత్స్వరూపిణీమ్ ॥ ౨౫॥
 న యత్ర శోకో న జరా న మృత్యుర్న మదాదయః ।
 తన్మదీయం పరం స్థానం మదభక్తః సమ్ప్రపద్యతే ॥ ౨౬॥
 యస్మాన్న పునరావృత్తిః సర్గాదావపి జాయతే ॥ ౨౭॥
 ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్డసంవాదే రామగీతాయాం చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః
 ॥ ౪౪॥

౨౭/౨౦౦౧

౦౪౫. రామగీతాయాం పంచచత్వారింశోఽధ్యాయః ।

శ్రీభగవానువాచ ।
 నవధా భక్తిరుద్దిష్టా శ్రుతిసంక్కీర్తనాదిభిః ।
 కర్మజ్ఞానోపాసనాభిః ప్రత్యేకం త్రివిధైవ సా ॥ ౧॥
 సప్రవింశతిధా భిన్నా గుణైః సత్త్వాదిభిః పునః ।
 ఏకాశీతిప్రకారేణ భక్తియోగః ప్రకీర్తితః ॥ ౨॥
 నిర్గుణా త్వేకరూపైవ మన్నిష్ఠా మత్ఫలోదయా ।
 మత్స్వరూపాత్మికా నిత్యం భూయో మత్ప్రేమలక్షణా ॥ ౩॥

న తాం దదామి కర్మిభ్యో న జ్ఞానిభ్యః కదాచన ।
 నోపాసకేభ్యో నాజ్ఞేభ్యో నచాన్యేభ్యో మృగేక్షణాః ॥ ౪॥
 మన్నిష్ఠేభ్యో దదామ్యేనాం యథా యుష్మభ్యమఙ్గానాః ।
 కర్మాణి జ్ఞానయోగాశ్చ సంన్యాసాశ్చ పృథగ్విధాః ॥ ౫॥
 తే మత్స్వరూపనిష్ఠాయాః కలాం నార్హన్తి షోడశీమ్ ।
 తస్మాత్ స్వరూపనిష్ఠో యః స సర్వేభ్యో విశిష్యతే ॥ ౬॥
 కర్మోపాన్తిస్తథా జ్ఞానం విహితాదితరత్ర తు ।
 మత్స్వరూపైకనిష్ఠస్య సర్వం ప్రేమైకలక్షణమ్ ॥ ౭॥
 అహమేవ ఫలం యేషాం న స్వర్గాది కథశ్చన ।
 స్వర్గాదిఫలకం కామ్యం కేవలం హ్యధిభౌతికమ్ ॥ ౮॥
 ఆధ్యాత్మికం చిత్తశుద్ధ్యా జ్ఞానైకఫలకం ప్రియాః ।
 కేవలం కర్మ మన్నిష్ఠమాధిదైవికముత్తమమ్ ॥ ౯॥
 అధాధిభౌతికం జ్ఞానం జీవప్రత్యక్షసాధనమ్ ।
 అక్షరం బ్రహ్మ సాక్షాత్ప్రహేతురాధ్యాత్మికం స్మృతమ్ ॥ ౧౦॥
 పరబ్రహ్మనన్దపదదాయకం హ్యధిదైవికమ్ ।
 మత్స్వరూపానన్దభోగహేతుస్తుర్యం తదుచ్యతే ॥ ౧౧॥
 ఉపాసనాపి త్రివిధా పూర్వవత్సముదీరితా ।
 జీవబ్రహ్మపరబ్రహ్మసాక్షాత్కారవిధాయినీ ॥ ౧౨॥
 అహమేవ ఫలం యస్యాః సా తుర్యా పరికీర్తితా ।
 నిర్గుణం భావమాపన్నా సర్వతోపి విశిష్యతే ॥ ౧౩॥
 గోప్య ఉచుః ।
 సర్వైరపి బ్రహ్మవిద్భిస్తస్య లభ్యోఽసి నరోత్తమ ।
 ఉత కశ్చిద్విశేషోఽస్తి తన్నో బ్రూహి రఘూత్తమ ॥ ౧౪॥
 కేచిత్తు వామదేవాద్యాః సంలీనాస్త్యయి కేవలమ్ ।
 కేచిత్పునర్మహాభాగాస్త్యయా భోగాన్న భుజ్జితే ॥ ౧౫॥
 వరిష్ఠాః కేఽభవన్ తేషాం తవ వేదస్య వా మతాః ।
 ఏతద్వేదితుమిచ్ఛామస్త్యతః కమలలోచన ॥ ౧౬॥
 శ్రీభగవానువాచ ।

అక్షరం కథ్యతే బ్రహ్మ సర్వవేదాంతగోచరమ్ ।

పుచ్చభూతం ప్రతిష్ఠా సే తద్దేయం యోగవిత్తమైః ॥ ౧౭॥

మమైవ సమ్ప్రకాశోఽసాపుద్యోత ఇవ భాస్వతః ।

పురుషాకృతేర్మే దేహోఽసౌ గృహిణ్యశ్చ గృహం మమ ॥ ౧౮॥

భాస్వతశ్చ ప్రభా దివ్యా యథావదవధార్యతామ్ ।

స ఏవ చిన్మయో లోకో యద్గత్వా న నివర్తతే ॥ ౧౯॥

తస్య విజ్ఞానమాత్రేణ తన్మయో జాయతే నరః ।

తత్రైవాప్యేతి యత్రాస్య భేదదృష్టిర్నివర్తతే ॥ ౨౦॥

జన్మోర్మదిచ్చయా చేత్తు భక్తిః సముపజాయతే ।

తదా మయా సర్వకామభోగాన్ ప్రాప్నోతి మత్పరః ॥ ౨౧॥

అన్యథా త్వక్షరే ధామ్ని లీనస్త్యేదకమ్పనః ।

కిం త్వస్యాపి భవేద్భావి భక్తి స్వరూపయోగ్యతా ॥ ౨౨॥

న హ్యబ్రహ్మజ్ఞే కదాపి భక్తిః సముపజాయతే ।

మయి సద్ధారణా హేతుర్యదాహ శ్రుతిరూర్జితా ॥ ౨౩॥

భక్తిం వైధీముపాశ్రిత్య మన్నిష్ఠో మయి లీయతే ।

ప్రేమమాత్రస్ఫురదాభావో భుజ్జ్కే భోగాన్ మయా సహ ॥ ౨౪॥

ప్రమోదవనకుజ్జస్థో నిత్యలీలానుభావకః ।

సఖ్యవాత్సల్యదాస్యాదిమహాభావైర్విభావితః ॥ ౨౫॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మ భుశుజ్జసంవాదే రామగీతాయాం పంచావత్త్యారింశోఽధ్యాయః

॥ ౪౫॥

౨౫/౨౦౨౬

౦౪౬. రామగీతారహస్యోపాఖ్యానే షట్పత్త్యారింశోఽధ్యాయః ।

గోప్య ఊచుః ।

కింస్వరూపో మతో జీవః సమృద్ధో బ్రహ్మణా చ కః ।

కీదృజ్మతం పరం బ్రహ్మ అక్షరం వాపి కీదృశమ్ ॥ ౧॥

శ్రీభగవానువాచ ।

సావయవో హ్యసౌ జీవః స్వవైతన్యగుణేన తు ।

సర్వం పురమభివ్యాప్య వర్తతే దీపవద్ గృహే ॥ ౨॥
 యోగేన మత్ప్రసాదాద్వా తత్స్వరూపం ప్రకాశతే ।
 నిర్ధూమానలసంక్రాశం నిరభ్రవిధుసన్నిభమ్ ॥ ౩॥
 తదా బ్రహ్మాంధకోటీనామాశ్రయత్వమియాదయమ్ ।
 అంశ్యంశభావః సమృద్ధో బ్రహ్మణా సహ తస్య తు ॥ ౪॥
 అగ్నినా మహతా యద్వద్విస్ఫులిక్లస్య కీర్తితః ।
 నహి జ్ఞాతే విస్ఫులిక్లే వహ్నిర్న జ్ఞాయతే మహాన్ ॥ ౫॥
 ప్రేమాఖ్యతైవ సమృద్ధో యేన ప్రాప్నోతి మానవః ।
 అక్రియే కర్మసమృద్ధో న ఘటేత కదాచన ॥ ౬॥
 అజ్ఞేయే జ్ఞానసమృద్ధో న భవేచ్ఛ కథఞ్చన ।
 ప్రేమాఖ్యస్తు మహాన్ యోగో నిత్యం మమ రసాభిధః ॥ ౭॥
 జీవనిష్ఠోఽపి స పరబ్రహ్మణ్యేవ తు సమృధేత్ ।
 సంక్లృప్తపదార్థా ద్విత్వాద్యాః సంయోగశ్చ యథా ప్రియాః ॥ ౮॥
 వ్యాసశ్చైవ తు వర్తంతే యథా ప్రేమాపి బుధ్యతామ్ ।
 సర్వాధికశ్చ సుదృఢో విషయేభ్యః పరాఙ్ముఖః ॥ ౯॥
 మాహాత్మ్యజ్ఞానసంస్కారో వినిర్ధూతరజస్తమః ।
 పరమానందపాథోధిః ప్రేమా నిరతిశాయితః ॥ ౧౦॥
 తేనాపి జీవనిష్ఠేన బ్రహ్మ సమృధ్యతే పరమ్ ।
 యేనైవ ద్వారభూతేన నిత్యేన తదవాప్నుయాత్ ॥ ౧౧॥
 తత్సాధనమహం పూర్ణో నిరుపాధిః కృపాశ్రయః ।
 కృపయామి పరం యస్మై తస్మై ప్రేమ పరం దదే ॥ ౧౨॥
 గోప్య ఊచుః ।
 త్వం సర్వేషాం సమః ప్రేయాన్ సర్వేషాం సాధనః ప్రభో ।
 కస్మై దదాసి నో కస్మై వేత్తుమిచ్ఛామహే త్వదః ॥ ౩౧॥
 సర్వేషాం ముక్తిరేవ స్యాత్ సర్వే స్యుః ప్రేమభాగినః ।
 సాధారణ్యాత్తవ శ్రీమన్ ప్రేమదస్య ప్రియస్య చ ॥ ౧౪॥
 శ్రీభగవానువాచ ।

అనేకజన్మసంసిద్ధకర్మజ్ఞానాదిభాగినే ।
 దదామి పరమం ప్రేమ పరితుష్టో ముహుః ప్రియాః ॥ ౧౫॥
 న సర్వస్మై దదామ్యేతత్ పరమానందలక్షణమ్ ।
 కర్మభిశ్చిత్తసంశుద్ధో జ్ఞానేన చ్ఛిన్నసంశయః ॥ ౧౬॥
 శ్రవణాదిముహుర్భక్తిసాధనైః సాధితాకృతిః ।
 జనో యో మాం ప్రపద్యేత జ్ఞాత్వా పరమపూరుషమ్ ॥ ౧౭॥
 తస్మై దదామి తాం భక్తిం ప్రేమాఖ్యాం మదుపాశ్రయామ్ ।
 తాం లభ్యా చాపరం లాభం మన్యతే న జగత్త్రయే ॥ ౧౮॥
 శ్రద్ధావాన్ బ్రహ్మనిష్ఠశ్చ పరబ్రహ్మరసోత్సుకః ।
 పితరాగో విషయతో మత్ప్రేమ లభతే నరః ॥ ౧౯॥
 నిత్యలీలారసాభిజ్ఞః శ్రుతమత్ప్రేమలక్షణః ।
 జ్ఞాత పారమహంస్యశ్చ మత్ప్రేమ లభతే నరః ॥ ౨౦॥
 క్వచిన్నుత్యేత్ క్వచిద్ధాయేత్ క్వచిద్ధావేత మత్తవత్ ।
 క్వచిద్ధనేత్ క్వచిజ్జల్పేత్ క్వచిత్క్రిడేత్ క్వచిద్వదేత్ ॥ ౨౧॥
 మత్ప్రేమమదిరామత్తస్పృణవన్మన్యతే జగత్ ।
 మత్ప్రేమభాగినో దృష్ట్వా ప్రహృష్యేత్ ప్రాప్తబన్ధువత్ ॥ ౨౨॥
 రమతే తైః సమం నిత్యం సర్వస్వైరివ బన్ధుభిః ।
 భక్తః పరమహంసైశ్చ బ్రాతరస్తస్య తే జనాః ॥ ౨౩॥
 సఖాయః సుహృద్దత్తైవ ప్రియాశ్చ హితకారిణః ।
 తేషామర్థే యతేన్నిత్యం ప్రాణాన్స్త్యక్త్వాపి దుష్ట్యజాన్ ॥ ౨౪॥
 తే హ్యస్య పరలోకస్య సజ్జినః సుహృదో జనాః ।
 పష భావః సముద్దిష్టో యేనాఽసౌ మాం ప్రపద్యతే ॥ ౨౫॥
 తేషామహం స్వస్వరూపం దర్శయిష్యామి వై ముహుః ।
 తత్సన్నిధౌ సదా స్థాస్యామ్యహమద్భుతభావవాన్ ॥ ౨౬॥
 భావితో భావనస్థోఽరభవిష్యామి చ తద్వశే ।
 స్వస్వరూపం దుర్లభమప్యేభ్యో దాస్యామ్యహం ప్రియాః ॥ ౨౭॥
 మద్వియోగభవం దుఃఖం యథా తేషాం నివర్తన్తే ।

తథా వో బోధయిష్యామి విశిష్టం శృణుత ప్రియాః ॥ ౨౮॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మ భుశుణ్డసంవాదే రామగీతారహస్యోపాఖ్యానం నామ
షట్పత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౬॥

౨౮/౨౦౫౪

౦౪౭. రామగీతారహస్యోపాఖ్యానే సప్తచత్వారింశోఽధ్యాయః ।

శ్రీభగవానువాచ ।

అలాభే మత్స్వరూపస్య మద్వియోగభవా రుజః ।

వినేయా మత్ప్రతికృతిః సమారాధనతత్పరైః ॥ ౧॥

కాఞ్చినీ రూప్యజా తాప్రి తైలీ దారుమయీ తథా ।

మదీయా ప్రతిమా కార్యా యథారుచితవిగ్రహా ॥ ౨॥

సాఙ్గోపాఙ్గాం సాయుధాం చ పరివారగణైర్యుతామ్ ।

నిత్యం పరిచరేద్భక్త్యా ప్రాస్తరారభ్య సాధకః ॥ ౩॥

పాద్యార్హ్యచమనైర్భూయో మధుపర్కైర్మనోహరైః ।

స్నానైర్విలేపనైర్గన్ధైర్ధూపైర్దీపైర్విభూషణైః ॥ ౪॥

వస్త్రాలంకారణైః పుష్పైర్గీతవాదిత్రతోరణైః ।

పానీయభోజనైర్భూరి సంవిధాభిః ప్రమార్జనైః ॥ ౫॥

నానోపాయనసంహార్యథాభిలషితైరపి ।

ఆరూఢైః పుష్పవర్షైః స్తోత్రైశ్చాపి పరిక్రమైః ॥ ౬॥

నమనైర్నవనైర్దాస్యకరణైర్గుహధావనైః ।

ఆత్మార్పణైర్నామగణైర్గుణనైః ప్రీణనైరపి ॥ ౭॥

నానాభావపరీరంభైర్భూనా చోత్సవకల్పనైః ।

అవస్థ్యం తద్దినం కుర్యాత్ కీర్తనశ్రవణాదిభిః ॥ ౮॥

శృణుయాత్ సతతం సఖ్యో రామాయణమనన్యధీః ।

వేదవత్తద్విజానీయాద్యత్రాస్తి చరితం మమ ॥ ౯॥

వాల్మీకం చైవ వాసిష్ఠం చైవం పారాశరం తథా ।

భౌశుణ్డం పఞ్చమం షష్ఠం కాప్యం రామాయణం స్మృతమ్ ॥ ౧౦॥

అన్యేష్యపి పురాణేషు యత్రాపి చరితం మమ ।

తం తం భాగమపేక్షేత విశేషేణ మదాశ్రయః ॥ ౧౧॥

రాం రామాయ నమ ఇతి మమ మన్తం షడక్షరమ్ ।

అశేషకామనాపాత్రం గృహ్ణీయాత్ సద్గురోర్ముఖాత్ ॥ ౧౨॥

వైదికైస్తాస్త్రికైర్వాపి ప్రకారైః పరిసాధయేత్ ।

తతస్తు చిత్తసంశుద్ధ్యా జాతః ప్రేమవిఘ్నార్హతః ॥ ౧౩॥

భజేన్మదవిశేషేణ మన్మూర్తిం ప్రాగుదాహృతామ్ ।

సచ్చిదానందరూపాం తాం భావయేత విచక్షణః ॥ ౧౪॥

జానక్యా ప్రియయా యుక్తం రాత్రౌ సజ్జాతజాగరమ్ ।

ఈషన్మదవిఘ్నూర్హక్షం ప్రభాతే మాం ప్రబోధయేత్ ॥ ౧౫॥

మజ్జలారాత్రికం కుర్యాత్ సింహాసనగతే మయి ।

తతో మార్కల్యైకైర్భావైః శిశ్యే హిన్దోలయేత్తరామ్ ॥ ౧౬॥

తత్ర మాం భోజయేద్ దివ్యం నవనీతం సితోపవైః ।

తతోఽవతార్య సౌగంధ్యతైలేన పరిలేపయేత్ ॥ ౧౭॥

ఉద్వర్తయేత్ ప్రేమభావాత్ స్నాపయేత్తదనన్తరమ్ ।

ప్రోఞ్చిష్య శృంగారయేద్భక్త్యా నఖాదా శిఖమద్భుతమ్ ॥ ౧౮॥

నూపురౌ పాదయోః కుర్యాన్మధ్యే చ క్షుద్రఘణ్ణికామ్ ।

అజ్గదౌ బాహుయుగలే నసి ముక్తాఫలం న్యసేత్ ॥ ౧౯॥

పశ్చాద్భాగే న్యసేద్వేణీం తాటజ్కౌ శ్రవణద్వయే ।

పుమ్నూషణైః స్త్రీభూషాభిః ప్రియం శృంగారయేచ్ఛ మామ్ ॥ ౨౦॥

తతో మాం భోజయిత్వా తు కుర్యాదారాత్రికం సుధీః ।

తతో గోపిజనైశ్చాపి భోజ్యమానం విభావయేత్ ॥ ౨౧॥

తతో గోచారణార్థాయ యుక్తం గోపాలబాలకైః ।

తాత్కాలికరసావిష్టం వనే యాన్తం విభావయేత్ ॥ ౨౨॥

తత్ర శాద్వలసన్దోహస్థలీముక్త సుగోధనమ్ ।

ప్రమోదవనకుజ్ఞాన్తర్భుజ్ఞానం మాం విభావయేత్ ॥ ౨౩॥

తతః క్వాపి మహాకుజ్ఞో ప్రియయా కేలిసంయుతమ్ ।

అత్యర్థం సుఖవిత్రాన్తం శయానం మాం విభావయేత్ ॥ ౨౪॥

తతః ప్రహరమాత్రావశేషే తు దివసేశ్వరే ।
 గౌడమాలవరాగేణ గాయంతం కలితోత్సవమ్ ॥ ౨౫॥
 నయంతం దినశేషం తు ధేనుసన్దోహరక్షణైః ।
 పీతామ్బరం సమాన్దోల్యాహ్వయంతం దూరగాశ్చ గాః ॥ ౨౬॥
 సుఖితస్య గవేన్ద్రస్య గృహాభిముఖతః స్థితమ్ ।
 ధేనుయాథం పురస్కృత్య వర్తమానం సుహృద్గణైః ॥ ౨౭॥
 తత్రైవ భోజయేద్భక్త్యా యథాసమ్పన్నభోజనైః ।
 గవేన్ద్రప్రజగోష్ఠస్య సన్నిధౌ సదనోత్సుకమ్ ॥ ౨౮॥
 గోష్ఠి విశంతం గోపినాం సమూహైః పరివేష్టితమ్ ।
 కలితారాత్రికం భూయో రామచన్ద్రం చ మాం స్మరేత్ ॥ ౨౯॥
 ఆగతం సదనే స్వస్య మాజ్గల్యాకలితోత్సవమ్ ।
 లాల్యమానం చుమ్బ్యమానం సన్ధ్యాయాం మాం విభావయేత్ ॥ ౩౦॥
 తేషు తేష్వథ గోష్ఠేషు గోదోహనమిషేణ మామ్ ।
 మిలంతం భవతీభిశ్చ హసంతం మాం విభావయేత్ ॥ ౩౧॥
 గోదోహస్యావసానే తు మాజ్గల్యాసదనే స్థితమ్ ।
 కుర్వాణం భోజనం దివ్యం సుఖితేన సహ స్మరేత్ ॥ ౩౨॥
 భోజనాన్తే చ మాజ్గల్యాకలితారాత్రికోత్సవమ్ ।
 శయానం శయనే గోష్ఠే రామయా సహ మాం స్మరేత్ ॥ ౩౩॥
 ఏవం ప్రభాతమారభ్య రాత్రిపర్వంతమాదరాత్ ।
 తైస్తై భార్యైర్భావయానో భజేన్మాం రాజరూపిణమ్ ॥ ౩౪॥
 గోపా గోప్యశ్చ నో విజ్ఞాః స్వభావేనాజ్ఞబుద్ధయః ।
 తేష్వేవాహం సదా తుష్టో న ప్రాజ్ఞేషు కథశ్చన ॥ ౩౫॥
 ఆజ్ఞాః స్నేహరసాక్రాంతా మదర్థే త్యక్తజీవితాః ।
 వేదవాదవిధేర్ముక్తా మామేవైకం విజానతే ॥ ౩౬॥
 ఏవం ప్రమోదవనే స్వాం లీలాం ప్రకటయన్ సదా ।
 విహరామి వనే వాసం కరోమి ప్రకటః స్వయమ్ ॥ ౩౭॥
 ప్రమోదమణ్డలం దివ్యం తథా సాకేతమణ్డలమ్ ।

మణ్ణలే మత్ప్రియతమే మణిమద్ధరణీతలే ॥ ౩౮॥

నిత్యా వై పరమా లీలా మయైవ ప్రకటికృతా ।

తథాముక్తమవిశ్రాంతం భావయేన్మామనన్యధీః ॥ ౩౯॥

రాత్రౌ చ గోపికావృన్దరాసకేలి రసావృతమ్ ।

క్రీడమానం చ నృత్యన్తం గాయన్తం చైవ మాం స్మరేత్ ॥ ౪౦॥

ఏవం ప్రభజతో నిత్యం భావసన్దోహభావితః ।

వృశాచ్యుహం విరహజాం పరమార్తిముదారధీః ॥ ౪౧॥

స్వస్వరూపస్య సాక్షాత్త్వమచిరేణైవ దుర్లభమ్ ।

దదామి తస్మై భక్తాయ నిత్యలీలాప్రవేశినే ॥ ౪౨॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్ణసంవాదే రామగీతారహస్యోపాఖ్యానే
సప్తవత్సారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౨॥

౪౨/౨౦౯౬

౦౪౮. రామగీతామహోపాఖ్యానే అష్టవత్సారింశోఽధ్యాయః ।

శ్రీభగవానువాచ ।

కదాచిద్ భూరివిశ్లేషభావితాత్మానమాత్మనా ।

ఐక్యం సఞ్చిన్తయన్ స్వస్య రశ్మివృన్దే ప్రవేశయే ॥ ౧॥

మదజ్గరశ్మిసంలీనాః పరమానన్దనిర్వృతాః ।

జరామృత్యుభయం త్యక్త్వా విహరన్తి సుఖేన తే ॥ ౨॥

వాత్సల్యేన భజన్తే యే తదా విరహకాతరాః ।

తానహం ముఖచన్ద్రాంశుసన్దోహపు విలాపయే ॥ ౩॥

తత్ర తే భూరిమాఙ్గల్యాకౌశల్యాభావభావితాః ।

పరమానన్దసన్దోహమగ్నాప్తిప్రప్తి నేవకాః ॥ ౪॥

సఖ్యేన యే భజన్తే మాం వదన్తః స్నేహజాం రుజమ్ ।

తానహం బాహుయుగ్మాంసకిరణేషు విలాపయే ॥ ౫॥

దాస్యేన తు భజన్తే మాం యాతా విరహజాం రుజమ్ ।

విలాపయామి తానఙ్ఘ్రికిరణేషు సునిర్వృతాన్ ॥ ౬॥

మాధుర్యేణ భజన్తే యే గోపీభావేన భావితాః ।

వక్షఃస్థలాంశుసన్దోహ తానేవాహం విలాపయే || ౭ ||

యే చ శాన్తాః సునిర్విణ్ణాః పరాం శాన్తిముపాగతాః |
విలాపయామి తాన్ రక్తాన్ నిజాయతనరశ్మిషు || ౮ ||

వైదికైస్తాన్తైర్వాపి విధిభిరీతకల్మషాః |
భజన్తే యే జనాన్తే తు లీయన్తే మద్విభూతిషు || ౯ ||

కర్మమార్గేణ యే భక్తా భజన్తే భూరినిష్ఠయా |
తే వైదసం లోకమేత్య ముచ్యన్తే తద్విమోక్షణే || ౧౦ ||

జ్ఞానమార్గేణ యే చాపి భజన్తే మాం సమాహితాః |
తేఽక్షరం బ్రహ్మ సమప్నోప్య మామేవ ప్రాప్నువన్తి హి || ౧౧ ||

తత్తద్దేవోపాసకానాం వాసనావాసితాత్మనామ్ |
తత్ర దేవేషు విలయో భవేదితి హి మే మతిః || ౧౨ ||

గోప్య ఊచుః |
అయమంశుక్రమో రామ దేహేన సహ కిం భవేత్ |
కింవా దేహం పరిత్యజ్య లీయేతాత్మైవ కేవలమ్ || ౧౩ ||

శ్రీభగవానువాచ |
ద్విధేవాంశులయః సఖ్యో భావభేదేన భావ్యతామ్ |
సదేహానాం భవేదేకః పరః కేవలమాత్మనామ్ || ౧౪ ||

భావో ద్విధా భవేదేకో భృజ్జీకోఽవదీరితః |
మణిస్పర్శాదయః స్వర్ణవద్వా తాదాత్మ్యభావితాః || ౧౫ ||

చక్షురాదిత్యవచ్ఛాపి భావోఽన్యః సముదాహృతః |
ఆద్యః సుదుర్లభో లోకే మత్కృపాతిశయం వినా || ౧౬ ||

పరోఽపి దుర్లభః కిన్తు జ్ఞానినామపి జాయతే |
కీదో భృజ్జీభయాత్తేన వపుషా తన్మయో భవేత్ || ౧౭ ||

అయన్తేనైవ రూపేణ స్వర్ణతాం ప్రతిపద్యతే |
చక్షుస్తు గోలకం త్యక్త్వా సూర్యతాం ప్రతిపద్యతే || ౧౮ ||

ఏవం స్వేనైవ వపుషా మద్భక్తోఽభూన్మదాత్మకః |
జ్ఞానీ స్వం వపురుత్సృజ్య సర్వథా మన్మయో భవేత్ || ౧౯ ||

ఏతద్వ్యః కథితం సర్వం మామప్రచచ్ఛన్ యదజ్ఞనాః |

భయః శృణుత మత్ప్రేరుపాయాస్తరముచ్యతే ॥ ౨౦॥

అప్రోత్తరశతం నామ్నాం మత్ప్రియాయాః ప్రకీర్తయేత్ ।
సస్తుష్టా తేన సహజా మామేవ భావయేత్ ప్రియాః ॥ ౨౧॥

సహజా జానకీ సీతా మోదిని రాధికా రమా ।
ఆనన్దిని పరాలోలా లలనా లాస్యకారిణీ ॥ ౨౨॥

సీరధ్వజసుతా సాధ్వీ గాన్ధర్వీ పద్మగన్ధినీ ।
గోపరాజసుతా గోపీ గోపితా నన్దనాత్మజా ॥ ౨౩॥

సుఖితోత్సాహినీ సౌమ్యా రత్నాచలవిలాసినీ ।
ప్రమోదవనమధ్యస్థా కుజ్జస్థా కుజ్జగేహినీ ॥ ౨౪॥

రాఘవేన్ద్రప్రియా రామా లోలుపా జారసజ్గినీ ।
రత్నాచలదరీస్థానా భావినీ భావభూషితా ॥ ౨౫॥

రామప్రియా రామరతా రామకామ్యా కృపావలీ ।
కిశోరీ కన్ధకక్రీడా చిత్రకూటకృతాలయా ॥ ౨౬॥

రాసకేలీరతిః స్నిగ్ధా మన్దారవనవాసినీ ।
అశోకవనగావల్లీ హృల్లాసకవిధాయినీ ॥ ౨౭॥

గోపవంశధ్వజపతీ రఘువంశవిలాసినీ ।
వినోదినీ చిరవధూర్వావదూకా వరాజ్గనా ॥ ౨౮॥

అక్షక్రీడాహృతజయా జయదా జయవర్ధినీ ।
ఉచ్చైఃస్వరరతా వీణా దివ్యగానమనోహరా ॥ ౨౯॥

దేవీజన కృతస్తోత్రా స్తుతా సామగనేవితా ।
సావిత్రి శేవధిః సేవ్యా భక్తిః ప్రేమస్వరూపిణీ ॥ ౩౦॥

ప్రేమదా ప్రేమఘూర్ణాక్షీ లావణ్యవనవాటికా ।
సాకేతపురలక్ష్మీశ్చ మహామణ్డపమధ్యగా ॥ ౩౧॥

ఖణ్డితా విప్రలభా చ స్వాధీనపతికా ప్రియా ।
కలహాన్తరితా చైవ తథా వాసకసజ్జికా ॥ ౩౨॥

అభిసారి ప్రోషితోక్తా రాఘవీ చాష్టనాయకా ।
సుదతీ సుముఖీ సుభ్రూః సునాసా సుకపోలినీ ॥ ౩౩॥

దూతీ దూతీజనప్రీతా రక్తమ్బరధరాలినీ ।
 లోలాక్షీ లాస్యలలితా వనే యౌవనశాలినీ ॥ ౩౪॥
 సుధావరా సుధాధారా సుధాకరముఖీ సుధా ।
 గర్విణీ దుర్జయా దుర్గా సపత్నీగర్వహారితా ॥ ౩౫॥
 కోమలాలాపినీ కామ్యా కుమారీ రామవల్లభా ।
 ఇత్యేతత్కథితం సీతా నామ్నామష్టోత్తరం శతమ్ ॥ ౩౬॥
 సాయం ప్రాతః కీర్తయేద్యో రామస్తస్మై ప్రసీదతి ।
 స్వం లోకం దర్శయిత్వా సా ప్రదద్యాద్రామసన్నిధిమ్ ॥ ౩౭॥
 యద్యత్ కామయతే చిత్తే తత్తత్ ఫలమవాప్నుయాత్ ।
 భావయేత్ సతతం దేవీం రత్నసింహాసనస్థితామ్ ॥ ౩౮॥
 రమణీరామణీభ్యాం తు సఖీభ్యాం పరిపార్శ్వయోః ।
 దివ్యచామరయుగ్మేన వీజ్యమానాం మనస్వినీమ్ ॥ ౩౯॥
 అశోకలతికాదివ్యమణ్డపాస్తరచారిణీమ్ ।
 సువర్ణసంశోభిశీర్షం రక్తమ్బరవరాకృతామ్ ॥ ౪౦॥
 క్వచిన్నిలీయ కుజ్జాన్తర్దృష్టం (ష్టాం ?)సపులకం (కాం ?)మయా ।
 ఈషచ్చైశవతారుణ్యకేలీభిః పరిశాలితామ్ ॥ ౪౧॥
 సహజాం నన్దినీం దివ్యాం రాఘవేన్ద్రప్రియాం చ తామ్ ।
 వివిధైర్భావనివహైర్భావితాత్మాతిభక్తిమాన్ ॥ ౪౨॥
 సరయ్యా అపరే పారే నన్దనో నామ ధేనుపః ।
 తత్ప్రియా రాజనీనామ తస్యాం జాతా ను జానకీ ॥ ౪౩॥
 సహజా నామ సా ప్రోక్తా కుశలేన వివాహితా ।
 గోపేన మమ భక్తేన సా మహ్యం వినివేదితా ॥ ౪౪॥
 ప్రమోదవనవీధీషు మయైవ రమితా ముహుః ।
 దివ్యవేణురవాహూతా దివ్యాశోకవనాశ్రయా ॥ ౪౫॥
 తస్యాం కుర్యాత్ సదా భక్తిం నిత్యం మత్ప్రేమ చార్థయేత్ ।
 హే దేవి సహజే నిత్యే గోపికే నన్దనాత్మజే ॥ ౪౬॥
 రామే యథా తవ ప్రేమ తథా మహ్యం ప్రదేహి భోః ।
 యథా త్వయి రతః స్వామీ తథా మప్యపి చాస్తు సః ॥ ౪౭॥

ఇత్యేవం ప్రార్థితా దేవీ దదాత్యేవ రతిం పరామ్ ।

యథా తుష్టో రాఘవోఽహం హృది సద్యః ప్రకాశయే ॥ ౪౮॥

అయమేవ మహోపాయో మద్వశీకరణే ప్రియాః ।

నాన్య ఈదృగ్విధః కశ్చిదుపాయోఽస్తి మదాప్తికృత్ ॥ ౪౯॥

తాం నేవమానాయ సదాహమేవం సద్యః ప్రసీదామి సురైరలభ్యః ।

స్వాత్మానమప్యముమేవార్పయిత్వా స్వాం నిత్యలీలాం ప్రదదామి నిత్యమ్ ॥ ౫౦॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్ణసంవాదే రామగీతామహోపాఖ్యానే అష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౮॥

౫౦/౨౧౪౬

౦౪౯. రామయాత్రాయాం రామగీతామహోపాఖ్యానే
ఏకోనపఞ్చశతత్రయోఽధ్యాయః ।

గోప్య ఊచుః ।

కేషు కేషు చ భావేషు భావోఽసి త్వం రఘూద్వహ ।

కేన కేన స్వరూపేణ స్థితోఽసి చ నిజేచ్ఛయా ॥ ౧॥

త్వమేవ సాక్షాత్పురుషోత్తమోఽసి విశ్వం సముద్ధర్తుమురుప్రయత్నః ।

జాతోఽసి సద్వృత్తకమత్సవంశే జ్ఞాతోఽధునాత్వత్కృతయా దివ్యదృష్ట్యా ॥ ౨॥

విభావ్యం యత్ర యత్రాస్తి త్వత్స్వరూపం సుఖావహమ్ ।

తత్తన్న ఆచక్ష్య పతే బోధనాయ నిజాకృతేః ॥ ౩॥

శ్రీరామ ఉవాచ ।

అన్తరంగ స్వరూపం మే బహిరంగ తథైవ చ ।

అప్రాకృతం హ్యన్తరంగం ప్రాకృతం బహిరంగకమ్ ॥ ౪॥

మద్వపుత్యైవ మల్లోకో నిత్యః పరికరో మమ ।

మద్గుణా మమ కార్యాణి మద్రూపాశ్చాయుధాదయః ॥ ౫॥

మద్గృహం మమ పీఠం చ మచ్ఛత్రం చామరం మమ ।

విదానన్దమయం సర్వం మదాత్మకమిదం సృరేత్ ॥ ౬॥

ప్రాకృతేష్యపి చార్థేషు యత్ సద్రూపం మమైవ తత్ ।

భూతానాం చైవ సర్వేషామధిదేవోఽస్మి సర్వగః ॥ ౭॥
 సృష్టిస్థిత్యంతకృచ్ఛాన్తి జగతాం పాపదాహకః ।
 కర్మణాం ఫలరూపోఽస్మి లోకే సదసదాత్మనామ్ ॥ ౮॥
 అవ్యాకృతగుణానామస్మ్యహమవ్యాకృతః స్వరాట్ ।
 ధర్మణాం త్రిషు లోకేషు స్వాభావికగుణోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౯॥
 కార్యాణాం సూత్రరూపోఽస్మి జీవోఽణూనాం సనాతనః ।
 వేదానాం బ్రహ్మరూపోఽస్మి బీజానాం త్రివృదస్మ్యహమ్ ॥ ౧౦॥
 త్రిపదా ఛందసామస్మి సురాణాం సురరాడహమ్ ।
 వసూనామగ్నినామాస్మి విష్ణుశ్చాపి వివస్వతామ్ ॥ ౧౧॥
 నీలలోహితనామాస్మి రుద్రాణాం పింగ్గలోచనః ।
 బ్రహ్మర్షీణాం భృగుశ్చాస్మి రాజర్షీణాం మనుస్తథా ॥ ౧౨॥
 దేవర్షీణాం నారదోఽస్మి కామధేనుశ్చ గోష్యహమ్ ।
 ప్రహ్లాదశ్చాస్మి దైత్యానాం సోమశ్చైషధివీరుధామ్ ॥ ౧౩॥
 శేషో భుజంగరాజానాం పాథసాం వరుణాలయః ।
 ప్రతాపినాం దినకరో జనానాం చ జనాధిపః ॥ ౧౪॥
 జ్ఞానినాం వాక్పతిశ్చాస్మి సముద్రః సరితామహమ్ ।
 కేసరీ దంష్ట్రీణాస్మి హయానాం చ వృహచ్చృవా ॥ ౧౫॥
 వర్ణానామస్మి విప్రోఽహం సంన్యాసశ్చాశ్రమస్థితౌ ।
 తీర్థానాం కోటితీర్థోఽస్మి ఘర్భరసరయూసగ్గమః ॥ ౧౬॥
 వీరాణామస్త్రవిద్యాస్మి శమ్భుశ్చాపశ్యస్త్రీణామహమ్ ।
 స్థానానాం మేరురూపోఽస్మి గిరీణాం చ హిమాచలః ॥ ౧౭॥
 యజ్ఞానాం జ్ఞానయజ్ఞోఽస్మి జ్ఞానినాం జ్ఞానమస్మ్యహమ్ ।
 ధ్యానానాం ధారణా చాస్మి సోమపీఠశ్చ కర్మిణామ్ ॥ ౧౮॥
 అహింసాస్మి చ ధర్మాణామశ్వత్థశ్చాస్మి భూరుహమ్ ।
 అన్నానాం పాయసశ్చాస్మి పవిత్రాణామహం కుశః ॥ ౧౯॥
 యోగానాం భక్తియోగోఽస్మి శతరూపాస్మి యోషితామ్ ।
 భాషాణాం శేముషీ చాస్మి బుద్ధీనాం చాప్యభేదదృక్ ॥ ౨౦॥

ఉపాంశుశాచస్మి గుహ్యనాం యుగానాం కృతమస్మ్యహమ్ ।
 సంతప్సరో ప్రమాదానా మృతూనామస్మ్యహం మధుః ॥ ౨౧॥

అభిజిచ్ఛాస్మి తారాణాం మాసానామగ్రహాయణః ।
 వేదవ్యాఖ్యానకర్తృణాం కృష్ణద్వైపాయనోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౨౨॥

వివేకినామహం శుక్రో భార్గవాణాం శ్రీధరోఽస్మ్యహమ్ ।
 కృష్ణశ్చాప్యవతారాణాం వైష్ణవేషు చ నారదః ॥ ౨౩॥

పూర్ణానాం రామచన్ద్రోఽస్మి వంశానాం చ రఘూః కులమ్ ।
 రాజీవశాచస్మి పుష్పాణాం హవిఃష్వాజ్యమహం పునః ॥ ౨౪॥

ద్రవ్యాణాం సమృదశాచస్మి మణీనామస్మి కౌస్తుభః ।
 ఇన్ద్రనీలశ్చ రత్నానాం వీరాణాం వజ్రమస్మ్యహమ్ ॥ ౨౫॥

ద్యూతానాం ఫలరూపోఽస్మి త్యాగో వైరాగ్యశర్మణామ్ ।
 ఊర్జస్వలానామోజోఽస్మి లింగం మూర్తిమతామహమ్ ॥ ౨౬॥

అమ్బానాం రసరూపోఽస్మి శబ్దానామస్మ్యహం చ గాః ।
 ధర్మిష్ఠానాం వలరహం వీరాణామస్మి కార్తికః ॥ ౨౭॥

ఇన్ద్రియాణాం మనశాచస్మి ప్రాణీనామస్మి చేతనా ।
 భూతానాం నభ ఏవాస్మి కర్తృణాం ప్రకృతిః పరా ॥ ౨౮॥

యోగీనాం కపిలశాచస్మి సాంశినాం జానకీపతిః ।
 జమ్బుద్వీపోఽస్మి ద్వీపానాం పురీణాం కోశలాస్మ్యహమ్ ॥ ౨౯॥

నరో నారాయణశాచస్మి పుణ్యనేతుస్తపస్వినామ్ ।
 అయం మే బహిరణ్గాత్మా విభూతీనాం ప్రవిస్తరః ॥ ౩౦॥

ఆబ్రహ్మభువనవ్యాప్తకార్యో వాఙ్మనసాకృతిః ।
 జ్ఞానవైరాగ్యధర్మైశ్చ తద్విరుద్ధం చ మద్వపుః ॥ ౩౧॥

న యత్ర వాఙ్ నైవ మనః ప్రవృత్తి
 ర్న యత్ర సాక్షీ న చ సాక్షిభాస్యహమ్ ।
 నిత్యశ్చిదానన్దమయశ్చ తోకః
 స మే సర్గః శాశ్వతశ్చాన్తరఙ్గః ॥ ౩౨॥

యత్రాస్తి సాకేతపురీ సుధన్యా
 పుణ్యా నదీ సరయూరుత్తరఙ్గా ।

శ్రీరత్నాద్రిర్గోపరాజస్య గోష్ఠం
ప్రమోదకాంతారభువః సువేశలాః ॥ ౩౩॥

యత్రాప్యశోకలతికావనకుఞ్జవీధీ
రమ్యా కుటీ రమే యత్ర రామః కిశోరః ।
సోఽహం ప్రియా దశరథస్య సుతః సుపూర్ణ
స్వానన్దసిన్ధురసకృద్భవతీశ్చ నన్దన్ ॥ ౩౪॥

సోఽహం సర్వగతశ్చాస్మి పురుషశ్చాక్షరః పరః ।
కదాచిన్నైవ లీలా మే ప్రాకృతత్వాయ కల్పతే ॥ ౩౫॥

న నాశాయ న దృష్ట్యై చ న వికృత్యై చిదాకృతీః ।
ఏష మే శాశ్వతో ధర్మో రమణం శక్తిభిః సహ ॥ ౩౬॥

స్వానన్దరసరూపాభిః పూర్ణాభిః పూర్ణశక్తిభిః ।
ఏషా మే సహజా లక్ష్మీః సర్వలీలాధిదేవతా ॥ ౩౭॥

మాం భూషయతి సఙ్గచ్ఛత్సున్మార్జయతి రాతి చ ।
తదైవ నిర్మితో లోకః స్వశక్త్యా మత్స్వరూపయా ॥ ౩౮॥

తయాహం నిత్యసంయుక్తో రమామి కుశలైర్గుణైః ।
తదంశాః సకలా యూయం నిత్యం సన్నిహితా మయి ॥ ౩౯॥

న కదాచిద్వియోగార్థాః స్వరూపం పశ్యత ప్రియాః ।
యూయం చిదానన్దమయాః సనాతనాః

స శక్తిభిర్నిర్జ్జితభూర్భువః స్వః ।
పశ్యన్తు దివ్యేన దృశోదయేన
న లబ్ధధ్వం క్లేశలేశం కదాపి ॥ ౪౦॥

మాం సేవయన్ యో భవతీరుపాసతే
మద్భక్తిరూపాః సహజాభావరూపాః ।
తేనాపి విశ్లేషమహం న కుర్వే
కథం స తావద్భవతీనాం కరిష్యే ॥ ౪౧॥

దాస్యామి వో దివ్యదృష్టిం ప్రియాణాం
యయా యుక్తా ద్రక్షథ స్వం స్వరూపమ్ ।
సచ్చిద్రూపం సచ్చిదానన్దరూపే
మయి బ్రహ్మణ్యాదిదేవే తు ప్రతిష్ఠమ్ ॥ ౪౨॥

ఇత్యుక్త్వా శ్రీపతిస్తాభ్యో దివ్యం చక్షురదాత్ ప్రభుః ।

తతస్తా దదృశుః కృతన్నం రూపం స్వం విశ్వతో హరిః ॥ ౪౩॥

యత్రాస్తి ధామ విపులం మణిజుష్టహేమ

ప్రాకారగోపురగృహపణసౌధగన్ధమ్ ।

ఆరామపుష్పితలతాతరుసౌరభాఢ్యం

గుఙ్గాద్విరేఫమదరావపికిసమూహమ్ ॥ ౪౪॥

యత్రావసన్తి పురుషాః శతపత్రనేత్రాః

శ్యామావదాతవపుషః సుపిశజవస్త్రాః ।

సర్వే చతుర్భుజవిరాజితశఙ్ఖచక్ర

కౌమోదకికమలశార్ఙ్గధరాః సవేషాః ॥ ౪౫॥

మాయా న యత్ర గుణకర్మకలావిలాసా

యద్వాసినో హరితనోర్నితరామభిన్నాః ।

శ్రీమద్రమారమణజుష్టతులస్యమోఘ

సౌరభ్యసంజ్ఞహసముద్భవభూరిమత్తాః ॥ ౪౬॥

యత్రాఙ్గణం వివిధరత్నవినిర్మితం యన్

మన్దారమూలమణిభృత్ క్రమికాలవాలమ్ ।

దివ్యాఙ్గనాగతివిమోహిత రాజహంస

పేపీయమానపరిపూర్ణసుధావసేకమ్ ॥ ౪౭॥

చామేయకున్దవకురోత్పలనాగతాల

హింతాలకేసరకదమ్బతమాలజుష్టైః ।

యత్రాద్భుతైరుపవన్తైః కమలేక్షణానాం

చేతో న యాతి వికృతిం భగవత్పరాణామ్ ॥ ౪౮॥

యస్మిన్ రమారమణసౌధమహార్హతుఙ్గ

ద్వారోభయస్థలనిషణ్ణసువేత్రహస్తౌ ।

దివ్యో జయశ్చ విజయశ్చ సురేశ్వరాదీన్

కాతో ప్రవేశయతి (తః ?) దూరనమత్కిరీటాన్ ॥ ౪౯॥

యస్మిన్ విభాతి విపులాశ్చ విమానకోటో

వైదూర్యరత్నకనకోత్తమనిర్మితాఙ్గాః ।

తత్ర స్థితా హరిమయాః పురుషాః స్ఫురన్తి

రామైకలీనమనసోఽద్భుతకేలిమన్త్రాః ॥ ౫౦॥

యత్ర ప్రయాన్తి విధిభిర్విపులైర్యజన్తో
యే వా విచిత్రవిషయోద్భవసౌఖ్యమత్రాః ।

యతోఽటిశాస్త్రవచనైర్వినిరూపితం కిం
త్వద్యాపి వాఙ్మనసగోచరతాం న యాతమ్ ॥ ౫౧॥

తత్రాస్థితాః స్వరూపం మే ప్రత్యేకం దదృశుః స్వయమ్ ।
శ్రీరామ (రమా?)రమణస్యాన్తం నారాయణవరాఙ్గకమ్ ॥ ౫౨॥

నారాయణః సత్త్వనిధిః సతామృతిః
సహస్రనామా శ్రుతివాగగోచరః ।
త్రయీమయః శేషమయే శయానో
భుజజ్జతలేష్ఠ చిద్ధనో బ్రహ్మపూర్ణః ॥ ౫౩॥

తస్యాఙ్కసంస్థం దదృశుః స్వరూపం
స చాపి రామః సహజాన్తాః స్వయం చ ।
నిఃశోకనిర్వాఙ్మకులపూర్ణరూపః
సచ్చిత్సుఖామ్భోనిధిసద్భ్రమగ్నాః ॥ ౫౪॥

ఏవం తాశ్చిన్మయే లోకే రామేణ శ్రీచిదాత్మనా ।
సాకం భోగాంశ్చ భుజ్జానాః సహజారూపమభ్యయుః ॥ ౫౫॥

స్వప్నవత్తదవస్థాతః సముత్థాయ విచిత్రితాః ।
దదృశుః స్వపురే రామం స్వాత్మానం తత్పురోగతమ్ ॥ ౫౬॥

తామవస్థాం సంస్మరన్త్యః శ్రీరామమహిషీపదమ్ ।
సద్యశ్చ మిలితాః సర్వా ఇదమూచుః సువిస్మితాః ॥ ౫౭॥

అహో అయం కాన్త కిమేతదన్తరా
చక్షుహి బ్రహ్మ సుఖాతిగం యత్ ।
సుఖం పరం వీతవిశ్వప్రవాహం
రజస్తమఃసత్త్వగుణాతిగం చ ॥ ౫౮॥

అహో లోకస్య మాధుర్యం అహో విపులతాపి చ ।
అహో ప్రాసాదసౌధాదిరచనాశ్రయభూః పరా ॥ ౫౯॥

అహో ఈశ తవాముష్య ప్రభావః శ్యామసున్దర ।
అహో వయం ధన్యతమా మహిష్యస్తస్మహోఙ్కగాః ॥ ౬౦॥

సర్వాశ్చ సహజారూపాః సచ్చిదానందవిగ్రహాః ।
న కుతశ్చిత్ క్వాపి చోనాః సామ్రాజ్యపదవీజుషః ॥ ౬౧॥

తదేవ దర్శయాస్మాకం స్వం ధామ ప్రకృతేః పరమ్ ।
న యత్ర తవ విశ్లేషో ళ్లమప్యస్తి రాఘవ ॥ ౬౨॥

శ్రీరామ ఉవాచ ।
స ఏవైష మహాలోకశ్చిల్లోకోఽయం ప్రపశ్యథ ।
యత్ర ప్రమోదవనభూశ్చేతో మోదయతే భృశమ్ ॥ ౬౩॥

తతోఽస్య వైవ భేదోఽస్తి గోపవధోఽ మనాగపి ।
పునః పశ్యత సద్భ్రష్ట్యా లోకదృష్టిం వ్యపోహ్య చ ॥ ౬౪॥

మత్స్వరూపమిదం సర్వం కోటిబ్రహ్మణ్డమూర్ధగమ్ ।
మమాంశైశ్చ కలాభిశ్చ బహురూపేణ సంతతమ్ ॥ ౬౫॥

తత్ర తత్ర భవతోఽపి మహిషీపదమాగతాః ।
యత్ర యత్రాస్మి శ్రీరామో మమ ధామ చిదాత్మకమ్ ॥ ౬౬॥

సర్వాః సమ్మిలితా యూయం ప్రమోదవిపినే మయా ।
సర్వైఃప్యంశా మమ పునరీహైవ మయి సజ్గతాః ॥ ౬౭॥

ఇత్యేవం భావయిత్వా స్వం రూపం సదసతః పరమ్ ।
మయా నిత్యం సుసమ్మద్ధం వైవ శోచితుమర్హథ ॥ ౬౮॥

వైకుణ్ఠే చిన్మయే లోకే శ్వేతదీప్తే మనోహరే ।
సూర్యమణ్డలమధ్యే చ భ్రువోరంతశ్చ యోగినామ్ ॥ ౬౯॥

వ్యాపితైకుణ్డమధ్యే చ యూయం సర్వత్ర సజ్గతాః ।
భవతీభిర్విना క్వాపి నాహం తిష్ఠామి నిర్వృతాః ॥ ౭౦॥

అంశరూపా కలారూపా యుష్మాకం సకలాః శ్రియః ।
సర్వాసామంశినీ శ్రీణాం సహజా సహజాకృతిః ॥ ౭౧॥

ఏవం విజ్ఞాయ చాత్మానం స్వరూపం చ వ్రజాఙ్గనాః ।
రమధ్వం మయకా సాకం పరమానందనిర్వృతాః ॥ ౭౨॥

అవతారార్థమేతం ను కరిష్యామి ధృతవ్రతాః ।
న తత్ర శోచితుం యోగ్యా భవత్యః ప్రకృతేః పరః ॥ ౭౩॥

ఏతద్వో దర్శితం రూపం మోహవ్యపగమాయ చ ।

విశ్లేషార్థిభివాయాసవ్యవచ్ఛేదాయ చ ప్రియాః ॥ ౭౪॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్డసంవాదే రామయాత్రాయాం రామగీతామహోపాఖ్యానే
ఏకోనపఞ్చాశత్తమోఽధ్యాయః ॥ ౪౯॥

౭౪/౨౨౨౦

౦౫౦. రామయాత్రాయాం రామగీతామహోపాఖ్యానం నామ
పఞ్చాశత్తమోఽధ్యాయః ।

శ్రీభగవానువాచ ।

పునశ్చ వో దివ్యదృశం దదామి వ్రజయోషితః ।

తేన ద్రక్ష్యథ మద్రూపమిహైవ ప్రకృతేః పరమ్ ॥ ౧॥

ఇత్యుక్త్వా దర్శయామాస స్వం రూపం రామచన్ద్రమాః ।

కోటిబ్రహ్మణ్డసంస్థానామాశ్రమం దివ్యవిగ్రహమ్ ॥ ౨॥

సహస్రమూర్ధాననకర్ణచక్షు

ర్నాసౌష్ఠ్యగణ్డాదికపాణిపాదమ్ ।

సహస్రరోచిః ప్రకరప్రకాశ

ప్రత్యస్తదిగ్భూమినభస్తమిశ్రమ్ ॥ ౩॥

సహస్రదివ్యాభరణప్రకాశం

సహస్రదివ్యాయుధతేజసాం నిధిమ్ ।

సహస్రబాహూదరనాభివక్షః

సహస్రదివ్యం మణికుణ్డలక్రియమ్ ॥ ౪॥

యత్రాశ్వినౌ వసవశ్చైవ సాధ్యా

విశ్వేదేవాః సూర్యగణాశ్చైవ రుద్రాః ।

ఏకోనపఞ్చాశదపి ప్రభజ్ఞానా

శ్చతుర్దశేన్ద్రా లోకపాలాశ్చ సర్వే ॥ ౫॥

గన్ధర్వవిద్యాధరసిద్ధకిన్నరా

నాగా నగాశ్చైవ నదాశ్చ నద్యః ।

సముద్ర ఆపః ప్రదిశో దిశో భూ

ద్విపాః పురగ్రామవనాద్రిసఙ్ఖాః ॥ ౬॥

ఏకైకస్మిన్ రోష్ణి రామస్య కోటి
బ్రహ్మాణ్డసంస్థాం దదృశుర్గోపవధ్వః ।
జమ్బూద్వీపం తత్ర సాకేతసంస్థాం
ప్రమోదకాంతారమథాత్ర రామమ్ ॥ ౭॥

తతస్సన్నిధౌ స్వస్వరూపం చ గోప్యో
నిత్యోల్లసద్రామవిలాసపుష్పమ్ ।
దృష్ట్వా విచిత్రాశ్చ విచేతనస్తాః
సస్తుప్తువుః ప్రాజ్ఞాలయో గృణన్త్యః ॥ ౮॥

గోప్య ఊచుః ।
సత్యం త్వమూచేహమనాదిరవ్యయః
ప్రకాశమానః పురుషః పురాణః ।
త్వద్దర్శనాత్ సాధు సమ్యక్ ప్రతీతం
పరావరాణాం పరమస్త్యం మహేశః ॥ ౯॥

త్వామేవ గాయన్తి సమస్త వేదా
స్తామేవ పశ్యన్తి సుయోగదృష్ట్యాః ।
త్వామేవ భావన్త ఇమే ప్రపన్నాః
కాలత్రాసాత్ పాహి పాహీతి రామ ॥ ౧౦॥

త్వమాదిస్సృష్టౌ భగవాన్ విరజ్ఞః
ర్భూత్వా త్రయీమధ్యగీష్ఠాః స్వభాసా ।
త్వమేవ విశ్వస్య నిధానముత్తమం
త్వమేవ వీజం స్థిరజ్జగమానామ్ ॥ ౧౧॥

అమి లోకా లోకపాలాశ్చ సర్వే
త్వయ్యేవ సూత్రే మణివత్సమృయుక్తాః ।
త్వం కాలశక్త్యా నిజయా విశ్వమేతత్
సృజన్యవస్యత్సి చ భూరివీర్య ॥ ౧౨॥

న చ త్వదీయం మహిమానమేతే
జానన్తి లోకాస్త్యయి నిత్యప్రతిష్ఠాః ।
అహో అనన్తస్య తవేదృశం పరం
మరుత్త్వముజ్జానితవాఙ్మనః పదమ్ ॥ ౧౩॥

న తే వీర్యం వేత్తుమమీ సమర్థాః
సబ్రహ్మలోకాశ్చ సలోకపాలా ।
స్వానుగ్రహణైవ వేద్యోఽసి కిఞ్చ
న్నమోస్తు తే బ్రహ్మణేఽస్మై పరస్మై ॥ ౧౪॥

దృష్ట్వా తవేదం వపురుగ్రవీర్యం
స్వలక్ష్మితం భూరి విష్వప్రకాశమ్ ।
కోటిస్తుసూర్యానలబిమ్బనేత్రం
చిత్రస్తచిత్రాః స్మ వయం స్త్రియః ప్రభో ॥ ౧౫॥

గ్రామ్యస్వభావాః క్వ వయం వ్రజస్థా
క్వ తే రూపం దుర్వితర్క్యం సురాణామ్ ।
జ్వాలాసహస్రప్రకరైర్దుర్నిరీక్ష్యం
తదేవాస్మాన్ దర్శయ స్వస్వరూపమ్ ॥ ౧౬॥

అస్మిన్ స్వరూపే తవ రామచన్ద్ర
స్వాత్మానమప్యేవముదీక్షయామః ।
త్వాం చైవ సాకేతపురీసమిప
ప్రమోదకాంతారనికుఞ్జసంస్థమ్ ॥ ౧౭॥

తథాపి నో హృదయం వేపతేఽద్య
దృష్ట్వేదముగ్రం తవ నామరూపమ్ ।
కాలోఽసి వా కాలకాలోఽసి వా త్వం
రుద్రోఽసి వా కోఽపి కాలాగ్నిరుద్రః ॥ ౧౮॥

ఇదం రూపం ద్రష్టుమర్హా వయం నః
స్వతేజసా వ్యాప్తదిగ్మృరావని ।
తదేవ నో దర్శయ రూపమాధిహన్
కన్దర్పకోటిద్యుతిహారి హృద్యమ్ ॥ ౧౯॥

నమోస్తు తుభ్యం పురుషాయ శాశ్వతే
పూర్ణాత్మనే కారుణికాయ వేధనే ।
స్వరూపశక్త్యా సకలం చ బిభృతే
పరావరాణాం పరమాయ రాఘవ ॥ ౨౦॥

ప్రమోదవనమధ్యస్థకుఞ్జాన్తరవిలాసినే ।

నిత్యలీలాభ్యుపేతాయ రామచన్ద్రాయ తే నమః ॥ ౨౧॥

సాకేతనగరోపాన్తే అశోకవనవాసినే ।

సహజాశక్తియుక్తాయ రఘువర్యాయ తే నమః ॥ ౨౨॥

నమో ముక్తావిభూషాయ నమోరత్నావతంసినే ।

నటాయ దివ్యవేశాయ రాఘవాయ చ తే నమః ॥ ౨౩॥

కజ్జాకిజ్జాల్కవస్త్రాయ నీలసున్దరకాన్తయే ।

అరవిన్దనిభేజాయ నమో నృపతిసూనవే ॥ ౨౪॥

యదృష్టమేతద్భవతః స్వరూపం

సహస్రమార్తణ్డకరాలరోచిః ।

ఆద్యస్తదేవాద్య వరేణ్య నాథ

స్వవిగ్రహం దర్శయ దోర్షయేన ॥ ౨౫॥

నారాయణస్తవైవాంశః సహజాంశస్తథా రమా ।

స త్వం రామ వరః సాక్షాద్వయం చాపి రమాత్మికాః ॥ ౨౬॥

తథాప్యనేనైవ సుఖగ్రహేణ

సదాత్వమస్మాన్ రమయాధిహన్తః ।

కిం వా వియోగానలబిభ్యతీర్షుః

ప్రవేశయ స్వాంశసమూహ ఏవ ॥ ౨౭॥

యత్ర ప్రమోదవనమజ్జలమాధురీయం

యత్రోత్తరక్లసరయూపులినద్వయశ్రీః ।

యత్రాప్యశోకవనమద్భుతవల్లిజప్థం

దేశః స ఏవ హృది నః సతతం చకాన్తు ॥ ౨౮॥

శ్రీరామచన్ద్ర వరదేశ్వర నిత్యలీల

శ్రీమన్ ప్రభో కలయ నః కరుణార్ద్రదృష్ట్యా ।

యేన త్వదజ్ఞాసరసీరుహసౌరభాన్త

రఘుజ్ఞేవదున్మదహృదః సతతం వసామః ॥ ౨౯॥

ఇత్యాభాష్యాఖిలా గోప్యః ప్రేమవిహ్వలితాశయాః ।

నిపేతుశ్చరణామ్భజే స్వాత్మార్పణధియా ప్రభోః ॥ ౩౦॥

శ్రీరామ ఉవాచ ।

అహో ధన్యతమా యూయమహం యాభిర్వశీకృతః ।

మల్లీలామాధురీం నిత్యం పశ్యన్త్యః సుఖమాసతామ్ || ౩౧||

యుష్మాకం మోహనాశాయ స్వరూపం దర్శితం మయా |
మాభూద్వ్యక్లేశనాశోఽపి సజ్జతానాం మయి ప్రియాః || ౩౨||

మదీయా కాలశక్తిశ్చ వైవ స్పృక్ష్యతి వః ప్రియాః |
కాలమాయాతిగే లోకే సుఖమేధధ్వమజ్ఞినాః || ౩౩||

నిత్యః సజ్గో భవతీభిర్మమాయం
చన్ద్రస్యేవానిశం చన్ద్రికాభిః |
ఇత్థం జ్ఞాత్వా నానుతప్యధ్వమన్త
ర్దృష్టావప్యన్యం మేఽవతారస్య కార్యమ్ || ౩౪||

అత్ర నిత్యస్థితశ్చాహం స్వాంశేన నృపతేర్గృహే |
అవతీర్య కరిష్యామి ధర్మరక్షాం సనాతనీమ్ || ౩౫||

దైత్యాంచైవ హనిష్యామి రావణాదీన్ సురద్రుహః |
జానకీముద్వహిష్యామి సహజాంశత్వధారిణీమ్ || ౩౬||

భక్తాన్ సముద్ధరిష్యామి పశుపక్ష్యన్త్య జానపి |
ధర్మం సంస్థాపయిష్యామి తోషయిష్యామి నిర్జరాన్ || ౩౭||

రఘువంశం కరిష్యామి యశోభిః సురభిర్ముహుః |
సాధూంశ్చ మానయిష్యామి మాన్యాన్ దేవద్విజాదికాన్ || ౩౮||

కరిష్యామి మహాయజ్ఞానశ్వమేధాదికానహమ్ |
లీలాః సంతానయిష్యామి క్రియాశక్త్యా స్వకీయయా || ౩౯||

కృత్వావతారకార్యాణి బహూని విపులాని చ |
ప్రమోదవనమేష్యామి భవతీసౌఖ్యహేతవే || ౪౦||

తావద్యాయం మయా సాకం ప్రమోదవనవీధిషు |
అంశురూపం సమాసాద్య మదభేదేన రంస్యథ || ౪౧||

అత్రస్తోఽప్యహమిశానశాపపాలనకామ్యయా |
అన్తర్హితో భవిష్యామి మదంశూన్ యూయమేష్యథ || ౪౨||

యదా సుమహతీ పీడా దేహ వాధిష్యతే చ వః |
తదా యూయం వియోగేన మత్తాదాత్మ్యమవాప్స్యథ || ౪౩||

ఇత్యేతత్ కథితం గోప్యో రహస్యం మమ యత్ స్థితమ్ ।

భూయః కిమిచ్ఛథ శ్రోతుం తద్గోప్యో గోప్యతమం బ్రవే ॥ ౪౪॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుంజనసంవాదే రామయాత్రాయాం రామగీతామహోపాఖ్యానం
నామ పంచాశతతమోఽధ్యాయః ॥ ౫౦॥

౪౪/౨౨౬౪

Encoded and proofread by Vishal Pandey

——
Bhushundi Ramayanam Purvakhandā 041-050

pdf was typeset on September 30, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

